

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
STEV. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, CETRTLETNA 100 DIN, MESECNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Tržaško vprašanje - rešeno

Pretekli torek opoldne so v Londonu podpisali dokumente o soglasni ureditvi vprašanja - Nova razmejitev in pravice narodnih manjšin v obeh državah

Vsa leta po vojni je tržaško vprašanje nujno terjalo rešitve. STT kot umetna tvorba ni imel vseh pogojev za svoj razvoj ter je zaradi tega bila rešitev toliko bolj nujna. Pogajanja so trajala več mesecev, v torek pa so le dosegli sporazum, ki sta ga podpisala v imenu jugoslovanske vlade veleposlanik dr. Vladimir Velebit, v imenu italijanske vlade pa veleposlanik Manillo Brosio.

Najprej so zastopniki držav, ki imajo svoje čete na Svobodnem tržaškem ozemlju, Velika Britanija, ZDA in Jugoslavija ter zastopnik Italije, ki bo prevzela upravo nad delom STT, podpisali Spomenico o sporazumu. V tej Spomenici so navedena načela ureditve tržaškega vprašanja. Akt o sporazumu so podpisali po abecednem redu držav po angleškem pravopisu. Najprej je Spomenico parafiral predstavnik Italije, veleposlanik Manillo Brosio, za njim predstavnik Velike Britanije, po-

močnik stalnega podtajnika v Foreign Officeu g. Geoffrey Harrison, nato predstavnik ZDA g. Llewellyn Thompson in v imenu FLRJ veleposlanik dr. Vladimir Velebit. Takoj za parafiranjem Spomenice pa sta zastopnika Jugoslavije in Italije podpisala še dokument o pravicah narodnih manjšin na STT, ki se imenuje »Posebni status«.

Zastopnika Italije in Jugoslavije sta prav tako zamenjala pismi svojih vlad o svobodni luki v Trstu. Nadalje sta oba veleposlanika zamenjala še dve pismi svojih vlad. Italijanska vlada se v enem zavezuje, da bo dala jugoslovanski manjšini v Trstu dve poslopji v predmestjih za kulturne domove, prav tako pa bo poskrbela za sredstva za zgraditev novega doma v središču mesta. Jugoslovanska vlada pa v svojem pismu odgovarja, da bo proučila zahtevo italijanske narodne manjšine po otvoritvi kulturnih domov.

V drugem pismu italijanska vlada prosi, da se odobri ustanovitev konzularnega predstavništva v Kopru in istočasno dovoljuje, da se sedanja jugoslovanska trgovinska delegacija preosnuje v konzulat. Jugoslovanska vlada v svojem pismu odgovarja, da privoli v ustanovitve urada v Kopru in izjavlja, da bo za šefa jugoslovanskega konzulata v Trstu imenovala generalnega konzula.

Poročilo o podpisu Spomenice so po sporazumu takoj objavili v angleškem zunanjem ministrstvu, samo besedilo Spomenice pa so objavili nekoliko pozneje.

Predstavniki vseh pri podpisu sodelujočih držav so po podpisu Spomenice poslali Varnostnemu svetu OZN posebno pismo, v katerem ga obveščajo, da je prišlo do sporazumne rešitve tržaškega vprašanja. V tem pismu je med drugim rečeno, da vlade podpisnice izražajo globoko zadovoljstvo, da je bil sporazum o tem težavnem vprašanju dosežen v duhu Ustanovne listine Združenih narodov. Vladi podpisnice so prepričane, da bo ves mlajubni svet pozdravil ta korak. Kmalu po objavi sporazuma je poveljnik okupacijskih čet v Trstu, general Winton izjavil, da se bodo čete pod njegovim poveljstvom takoj začele umikati iz Trsta. To je uradno objavila tudi angloameriška vojaška uprava. Ni še znano, kam bodo čete odšle, bo pa pozneje sporočeno.

Komandant vojaške uprave JLA jugoslovanske cone STT polkovnik Miloš Stamatović je že imenoval komisijo jugoslovanske vojaške uprave, ki bo sodelovala pri spremembi demarkacijske črte. Komisijo vodi polkovnik Alojz Grčar. Na sedanju VUJNA je bil takoj za tem sestane jugoslovanske in zavezniške komisije, ki sta razpravljali o spremembi demarkacijske črte. Pripravljani sestane je trajal eno uro, komisija pa se je v sredo ponovno sestala.

Odkritje „Slovenske peči“ v Kropi

V stari železarski Kropi so v nedeljo, 3. oktobra, predali javnosti »slovenske peči«, davno pričo dela kroparskih kovačev, ki so že v začetku 15. stoletja v njej talili rudo iz osrčja Jelovice.

Staro železarsko naselje Kropa

Svečane otvoritve se je udeležilo precej gostov, zlasti zgodovinarjev, med njimi rektor Univerze v Ljubljani dr. Franc Zwitter, zastopnik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. Ivan Grafenauer, zastopnik Sveta za prosveto in kulturo Helena Menaš, ravnatelj Tehniškega muzeja v Ljubljani prof. Franjo Baš, nadarje zastopniki mariborskega, belokranjskega in radovljiškega muzeja ter številni drugi znanstveni in kulturni delavci kakor tudi predstavniki oblasti.

O zgodovini železarstva v Kropi je spregovoril ing. Rekar, prof. na Tehniški visoki

šoli v Ljubljani. Poudaril je, da je najdba slovenske peči važen dokument ne samo za Kropo, temveč tudi za celotno zgodovino železarske proizvodnje v Evropi, ki je s to najdbo dobila realen dokument iz prve

polovice 15. stoletja. Ta peč spada v dobo pred letom 1442, ker se od tega časa dalje v pisanih listinah omenjajo v Spodnji in Zgornji Kropi že modernejše peči za taljenje železne rude. K sreči so jo v teku stoletij zasuli zemeljski plazovi in se je tako ohranila do današnje dobe.

Njen pomen je za Kropo izredno velik, saj dokazuje močno železarsko tradicijo kraja. Ko je ing. Rekar predal ključje v varstvo predsedniku ObLO Kropa tov. Zmitku, je dejal, naj bo ta spomenik preteklosti vzpodbuda bodočim kroparskim rodovom, da se prastara železarska dejavnost obdrži.

Plenum okrajnega odbora ZB NOV Kranj V pripravah na III. kongres ZB

Skrb za vojne sirote - Pionirske kolonije - Postavljanje spomenikov in spominskih plošč padlim borcem

Nekateri občinski odbori ZB še do danes niso pričeli z delom, kar nam najbolj kaže primer občin Besnica, Ziri, Mavčiče, Zabnica itd., ki niso niti delegatov poslali na okrajni plenum. Ne moremo se znebiti vtisa, da je prav takšno tudi njihovo delo na svojem območju. V okraju je okoli 1000 vojnih sirot, za katere see pa občinski odbori ZB kaj malo menijo ali pa sploh nič. Niti tega ne vedo, koliko jih je v posamezni občini. Okrajni odbor ZB je tudi letos omogočil vojnim sirotam, da preživijo nekaj tednov na morju. Letos je bilo v kolonijah 600 otrok, ki so se naužili sonca in vode. Najboljša je bila prav gotovo tržaška kolonija, ki je imela tudi dobro vodstvo. Slabše se je odre-

zala kolonija v Smihelu, ker je vodstvo kolonije ali točneje njen vodja preveč skrbel za sebe. Tudi štipendijam posveča OO ZB veliko pozornost, saj prejema denarno podporo že 230 otrok. To število pa je še vedno premajhno. Krivda za to leži na občinskih odborih, ki imajo premalo zanimanja za te otroke in okrajnemu odboru ne pošiljajo podatkov, kljub temu, da jih je na to opozoril in da ima za štipendije poseben fond, ki še ni izčrpan. Povprečna štipendija znaša 2.700 dinarjev, vendar se bo OO potrudil, da jo bo povečal na 3.500 dinarjev. Med štipendisti je vse premalo otrok iz hribovskih predelov okraja, ki pa so v vojni pravzaprav največ doprinesli NOB in tudi največ trpeli.

Zaradi tega bodo morale organizacije Zveze borcev posvetiti temu vprašanju veliko večjo pozornost kot doslej. Prav tako bodo morale te organizacije registrirati vse kraje, kjer so bil borbe in so pokopani padli borci. Ze obstoječi spomeniki na podeželju so zelo zapuščen ali celo razbiti, kar se je pripetilo v Trbojah. Zveza borcev bo morala poskrbeti, da se to v bodoče ne bo več zgodilo.

Posebno poglavje o delu ZB je izdajanje potrdil ljudem, ki so sodelovali v NOB. Izredno veliko je bilo primerov, da so posamezni občinski odbori izdajali potrdila ljudem, ki niso imeli nič skupnega z osvobodilnim bojem, pač pa so bili nasprotno celo v sovražnih formacijah. Tudi bivšim domobrancem izdajajo občinski odbori potrdila o sodelovanju. Takih primerov, kot smo dejali, je bilo več in organizacije ZB bodo morale ob takih slučajih zavzeti določeno stališče.

O vseh teh problemih in delu svoje organizacije so se po izčrpnem poročilu preds. Okrajnega odbora ZB Kranj tovariša Franca Koželja pomenili delegati na plenumu Zveze borcev.

Zaključek seminarja

S plenumom Okrajnega komiteja LMS, ki je bil v sredo v Kranju, je bil hkrati zaključen enotedenski seminar za vodilne tovariše mladinskih organizacij kranjskega okraja. Na plenumu so razpravljali o zaključkih seminarja in o bodočih nalogah mladinskih organizacij. Na seminarju, ki ga je obiskovalo 22 mladincev in mladink, pa so poleg organizacijskih stvari razpravljali tudi o psihologiji mladega človeka, o delavskem in družbenem samoupravljanju, o vlogi sindikata, razvoju komun itd. Udeleženci seminarja so večkrat obiskali tudi razne tovarne, da so si boljše ogledali potek proizvodnje. Preteklo nedeljo pa jih je obiskal tudi sekretar CK LMS

to. Franček Mirtič in jim ob tej priložnosti predaval o organizacijskih vprašanjih Ljudske mladine. Mladinci pa so se udeležili tudi zadnjega plenuma Okrajnega odbora SZDL, na katerem so razpravljali o ustanavljanju komun na Gorenjskem.

Mladina ni slaba, le dovezetna je za vse, kar ji nudimo

V počastitev »Tedna otroka« je bil v torek pop. v Kranju razširjen plenum Socialistične zveze mesta Kranja, ki ga je vodil predsednik mestnega odbora SZDL tovariš Ivo Svetina. Dnevni red je zajemal samo temo »mladina«.

Tov. Balderman je v svojem referatu povedal nekaj splošnih ugotovitev o življenju kranjske mladine ter se dotaknil mnogih perečih vprašanj naše mlade generacije, ki zahtevajo nujne rešitve.

V Kranju je 5000 mladine, od katere je 4300 vključene v mladinsko organizacijo, vendar ta ne obstoji v vseh mestnih četrtih, pa tudi prostorov, kjer bi se shajala, nima dovolj. To ji bo treba v najkrajšem času nuditi, morda z gradnjo novega mladinskega doma. Posebno skrb moramo posvetiti 3000 mladim delavcem in delavkam, njihovim kulturnim, strokovnim in političnim vzgoji, in kar je predvsem važno, mladim delavcem je treba izboljšati življenjske pogoje. Z

ustanovitvijo cenene menze bi k temu veliko pripomogli, saj niso redki mladinci, ki samo enkrat dnevno pošteno jedo.

Na splošno se opaža, da niti organizacija ZK niti SZ doslej nista nudili mladini zadostne pomoči. Celotna večina članov mladinskega komiteja v Kranju se ni zanimala za delo mladine.

Pereče je tudi vprašanje brezposelne mladine, katere prav tako ne smemo prepustiti same sebi. Treba jo je vključiti v razne tečaje ali jo kako drugače koristno zaposliti. Ob povečani skrbi mladine ne bo težko odvrniti od alkoholizma, pohajkovanja in drugih slabih vplivov. O borbi proti alkoholizmu je bilo že veliko napisanega in zadnji čas bi že bil, da bi tudi kranjski gostinski lokali pričeli točiti kvalitetne brezalkoholne pijače. Množične organizacije bi nadalje morale imeti več stikov s starši in pravilno usmerjati njihovo vzgojo.

Okoli teh in številnih drugih problemov je potekala razprava na plenumu. Ob koncu je bila izvoljena posebna komisija, ki bo vse še enkrat temeljito proučila ter izdelala konkretne predloge in zaključke.

Dokončno sprejeti količniki za stanovanjsko najemnino

Novo najemnino bodo veljale od 1. oktobra

Pretekli teden so se sestali ljudski odborniki LOMO Kranj na redni seji, kjer so razpravljali o poročilu predsednika LOMO Kranj tov. Vinka Hafnerja

o kranjski komuni, ki ga bo podal še ta mesec na Stalni konferenci mest v Skopju. Po krajši razčlenitvi poročila, ki ga je podal tov. Hafner, so odborniki poročilo odobrili in sprejeli. Poročilo je bilo odposlano na sekretariat Stalne konference mest. V nadaljevanju seje so odborniki sprejeli popravek o povišanju stanovanjskih najemnin za mesto Kranj. Za prvi okoliš je bil določen koeficient 0,30, za drugi okoliš 0,28 in za tretji pa 0,25. To so dokončni količniki, na podlagi katerih se bo izračunala nova stanovanjska najemnina, ki se bo pričela plačevati s 1. oktobra 1954. Zaradi tega se bodo

akontacije, ki so jih državljeni plačevali od 1. avgusta dalje, vračunavale v najemnino od oktobra dalje.

Na seji je ljudski odbor sprejel še vrsto odlokov, največ razprave pa je povzročil odlok, da se hotelu Evropi zaradi objektivnih težav črta 5-odstotni občinski prometni davek za leto 1954. Odborniki so upravičeno kritizirali poslovanje hotela, zlasti v zvezi z zadnjim obiskom predsednika republike Josipa Broza Tita v Kranju. Tudi pijanjevanje v poznih nočnih urah ni najboljše spričevalo za hotel, posebno pa za kavarno. Vodstvo hotela bo moralo posvetiti temu vprašanju vso pozornost. Ljudski odbor pa bo na enem svojih naslednjih zasjedanj vprašanje hotela Evrope ponovno postavil na dnevni red.

Iz vsebine

DA BODO ČISTI RAČUNI

Tržič in njegova industrija

S KAKŠNIMI TEZAVAMI SE BORI »ISKRA«

Kaj bo z ekonomsko srednjo šolo v Kranju

KOMEDIJA O POHLEPU

Okrajna razstava živine v Naklem

SPORT - SPORT - SPORT

Iz poučenih krogov poročajo, da pripravljata premier angleške vlade Winston Churchill veliko spremembo svoje vlade. Pri tem omenjajo tudi umik Edena iz angleškega zunanega ministrstva. Prav tako v teh krogih poudarjajo, da se misli Churchill dokončno umakniti iz političnega življenja. To bo storil verjetno med zaključkom kongresa konservativne stranke, ki bo 9. oktobra, in naslednjim zasedanjem angleškega parlamenta 19. oktobra.

VOHUNSKA AFERA V FRANCIJI

Francoska policija je pretekli teden pričela mrzlično iskati izginulega André Baranesa, ki naj bi bil glavna priča v aferi Dides. Trdijo, da je novinar Baranes bil komunistični agent, ki je »prevaril« inšpektorja Didesa, katerega so suspendirali, ko so v njegovi aktovki našli strogo zaupne tajne dokumente nacionalnega sveta za obrambo.

NEUSPELI ATENTAT

Italijanska policija je v nekem zavoju, ki je bil naslovljen na italijanskega ministrskega predsednika Scelbo našla eksploziv, ki naj bi pri odpranju zavojja eksplodiral. Eksplozija bi lahko Scelbo oslepila, nikakor pa ne ubila, ker je bilo za to premalo eksploziva.

MOLOTOV V NEMČIJI

Sovjetski zunanji minister Vjačeslav Molotov je prispel v terek zvečer z letalom v vzhodni Berlin, kjer bo prisostvoval proslavi pete obletnice vzhodnonemške republike. Na letališču je izjavil, da bo sovjetska vlada še nadalje podpirala »borbo nemškega naroda za enotnost in mir«. Prav tako so v Berlin prispelne vladne delegacije dežel vzhodnega bloka.

PRIPRAVE ZA INVAZIJO?

Iz kuomintanških krogov se je izvedelo, da so kitajske obalne baterije zadnje dni povečale obstreljevanje otočkov v skupini Kvevoja. Prav tako so kitajski komandosi povečali napade na Kvevoj. Tudi so opazili večje koncentracije kitajskih sil, iz česar sklepajo, da je dana možnost za invazijo na otoka Kvevoj in Tašen, ki sta kuomintanški oporišči.

Da bodo čisti računi

Dnevni red: Protest proti članku v „Glasu Gorejske“

V začetku junija je naš list objavil pod naslovom »Slučajno« članek, ki govori o spominu na plišči, ki so jo odkrili gasilci iz Smednika med NOR padlim in umrlim zaslužnim gasilcem. Med imena, vklesana na ploščo, pa so prišla tudi imena ljudi, ki niso imeli z NOB prav nič skupnega, nasprotno med njimi je tudi Jože Bugar, ki je bil med okupacije zaradi izdajstva in kolaboracije obsojen na smrt ter že med vojno justificiran. Vendar ta ni edini, ki je vklesan med zaslužne gasilce. Drugi je baron Henrik Lazarini, nemški državljani in vaški mogotec, ki je bil zaradi tesnega sodelovanja z okupatorjem preganjan po osvoboditvi v zamejstvo, kjer je leta 1950 umrl. Anton Gražar in Janez Gantar pa sta nekje na bolj skrajni Evropi padla kot pripadnika nemške Wehrmacht. Torej štirje ljudje, ki nimajo prav nobene pravice, da se vključijo med zaslužne, najmanj pa na isto ploščo z imeni padlih partizanov! Nihče se namreč še ni vprašal ali je morda na plošči tudi ime kakšnega partizana, ki je padel zaradi Burgerjevega izdajstva?!

V avgustu je gasilsko društvo v Smedniku sklicalo demonstrativni sestanek članstva, kjer naj bi obsodili članek v našem listu, ki po njihovem mnenju sramoti gasilce v Smedniku. Sestanka so se udeležili tudi zastopniki Okrajne gasilske zveze iz Kranja.

Na tem sestanku je šele prišlo do izraza sovraštvo do naše družbene stvarnosti. Potek sestanka je pokazal, kakšni so v Smedniku ljudje, ki dajejo »ton« gasilskemu društvu in kdo se poteguje za umrle »zaslužne« gasilce. Od 42 članov društva, se je sestanka udeležilo le 19 članov, povabljen pa sta bila tudi predsednik in tajnik občinskega ljudskega odbora. Oba pa sta iz privatnih (!) razlogov ostala doma. Največjo besedo na tem demonstrativnem zborovanju je imel tajnik gasilskega društva Friderik Jenko, ki je naš list najbolj napadel in se najbolj goreče vlekčil za »zaslužnike«. Na vsak način je skušal navzoče prepričati, da je bila »ljudska volja«, da so prišla imena teh ljudi na spominsko ploščo. Našem listu pa je očital, da je sramota, da jim tudi mi ne damo zaslužnega (!?) priznanja, »ko smo pa gasilci sklenili, da bodo imena teh ljudi na ploščo, njih politično prepričanje nas prav nič ne briga. Mi smo samo gasilci, brez politike!«

Poglejmo kdo je ta človek, ki

nima političnega prepričanja, pač pa druge prepričanje, da morajo misliti po njegovem. Friderik Jenko je bil svoje čase, ki pa vendarle niso še tako daleč, belogardist. Leta 1945 je bil obsojen na pet let zapora in pet let izgube državljanjskih pravic. Po vrnitvi domov pa je med drugim postal tajnik gasilskega društva. Tu je začel »nepolitično« delati in kmalu potegnili za

to, osem pa se jih je glasovanja vzdralo. Sklep glasovanja: plošča ostane tam kjer je, z vsemi imeni!

Torej res samo gasilci, kot je dejal Friderik Jenko, in brez politike! Vendar je vprašanje, če se vsi ljudje strinjajo s takim delom gasilske organizacije v Smedniku. Občani pravijo, da vsi gasilci niso za Jenkovo »apolitičnost«, le nekaj je takih (ti

Table with 2 columns: PADLI V N.O.V. and UMRLI. Lists names and dates of fallen and deceased individuals.

seboj nekaj omahljivcev. Sam je pričel nabirati imena za spominsko ploščo; tega verjetno ni nikomur zaupal, ker bi se lahko zgodilo, da ne bi vsi prišli med »zaslužne« gasilce. Kakšen ugled pa uživa pri ljudeh, pa nam pove dejstvo, da so ga zadrževali izključili iz svoje srede.

Na sestanku je skušal govoriti tudi zastopnik OGZ Kranj, vendar so ga navzoči ves čas motili z zasmehovanjem in medkljic. Tudi zastopniku Zveze komunistov niso pustili do besede. Pri glasovanju, ali naj ostanejo ti štirje ljudje na plošči, pa jih je enajst glasovalo

so bili menda tudi na demonstrativnem sestanku). Torej jih ni veliko, vendar imajo ravno ti največjo besedo in zato mora biti vse po njihovem.

Nič ne bo škodovalo, da ostali gasilci dobro premislijo, kakšne ljudi imajo v svojem vodstvu in da jih zamenjajo, saj taki, kot je njihov tajnik, društvu samo škodujejo in namerno razbijajo njihovo enotnost.

Takšna je torej resnica o »nesramnem« članku v našem listu« zaradi katerega so morali smledniški gasilci sklicati protestno zborovanje in katerega se je udeležilo samo 19 gasilcev! — Šv.

V jeseniško komuno hočejo

Zadnje čase volivci na raznih sestankih mnogo razpravljajo o bodočih komunah in predvsem o razmejitvi dosedanje občine na dva dela. Tu mnenja še niso ustaljena. Včasih prevladuje mišljenje, da bo občina razdeljena na zgornji in spodnji del, tako kot je potekala politična meja v predprilski Jugoslaviji, ko so v Zirovnici in v Mostah prevladovali naprednjaki, v ostalih vaseh pa je bilo največ pristajev SLS. Mnogim taka razdelitev ni všeč, ker je bil teritorij občine Zirovnica vedno združen. Mnenja so, da bi bilo najbolje in najkoristnejše, če bi celotno področje Zirovniške občine spadalo pod isto komuno.

Zirovnica gravitira najbolj na Jesenice, kjer je zaposlenih 60 odstotkov vseh prebivalcev.

O tem vprašanju bodo še temeljito razpravljali volivci s svojimi poslanci na zborih volivcev.

S kakšnimi težavami se bore v Iskri?

Obiskovalci raznih sejmov in velesjmov v naši državi so prav gotovo povsod videli razstavljene tudi kakovostne in zelo iskane proizvode Tovarne elektromateriala in fine mehanike »Iskre« iz Kranja. Vsakdo je bil ponosen nad dejstvom, da izdelujemo že tudi doma tako

Jesenice vsak dan lepše

Živahna gradbena in komunalna dejavnost

Letos so na Jesenicah močno poživili gospodarsko in komunalno dejavnost. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da posveča mestni ljudski odbor veliko skrb nujni rešitvi perečega stanovanjskega problema. Na spodnjem in gornjem Plavžu se hitro razvija moderno stanovanjsko mesto s številnimi bloki, parki in igrišči. Skozi to novo mesto vodi moderna — asfaltirana cesta z razkošno razsvetljavo. Urejajo tudi druge ceste, parke in nasade, kanalizacijo, vodovod in tudi hudournike. Železniško postajo naglo dokončujejo. Nasproti postaje pa urejujejo bodoče središče mesta, kjer že stoji velika tironadstropna stavba podružnice

Narodne banke, zraven nje pa bodo morda že drugo leto začeli graditi velik Dom Komun. Morda še letos, prav gotovo pa drugo leto, bodo začeli graditi novo, veliko in moderno urejeno parno pekarno in mlekarno z vsemi hladilnimi in predelovalnimi napravami. V tej veliki novi stavbi bo tudi dovolj prostora za otroško in brezalkoholno restavracijo. Kovinarsko mesto bo dobilo tudi nov vodovod in novo cestno razsvetljavo.

Ce hoče Železarna zadostiti vsm potrebam, mora nujno povečati svojo proizvodno zmogljivost. Zato v Železarni tudi grade, v enako velikem obsegu na Jesenicah kot na Javorniku. Na Jesenicah povečujejo in modernizirajo vroče obrate, na Javorniku pa novo veliko valjarno. Pri kapitalni graditvi pomagajo vsi domači obrati in delavnice, prav tako pa sodeluje tudi veliko domačih in tujih delovnih kolektivov in podjetij. Na Javorniku gradijo novo moderno in mehanizirano valjarno tanke pločevine, ki bo proizvajala kvalitetno trafa, dinamo, pocinkano in jekleno pločevino, na Jesenicah pa novo jeklarno, ki bo ponos vsega kolektiva. V poiskunem obratovanju je že nov velik parni kotel, ki bo znatno blažil pomanjkanje energije, posebno v zimskih mesecih. Vse te gradnje se bodo kmalu obrestovale in bodo pripomogle k boljšemu in ustreznejšemu življenju delavstva kovinarskih Jesenic.

Park ob Prešernovi rojstni hiši

V Vrbi so pričeli z urejanjem majhnega parka ob Prešernovi rojstni hiši, ki bo služil številnim obiskovalcem. Posebno je potreben za odih šolarjem in dijakom, ki največkrat nimajo kam sesti. Upamo, da bodo dela kmalu končana. Park ureja okrajna komisija za varstvo kulturnih spomenikov.

pol let, vendar so med njimi tudi taki, ki so stari že okoli 20 let. Zato ni nič čudnega, če so ti stroji že obrabljeni. Toda kljub temu jih še vedno uporabljajo nepretrogoma v treh izmenah, celo ob nedeljah. V tako težavnih proizvodnih pogojih pa je delovni kolektiv iz leta v leto še povečal svojo proizvodnjo. Prihodnje leto pa bo zaradi omenjenih težav, povečanje proizvodnje zelo veliko vprašanje.

dobre in neenostavne aparate. Vendar so bili zelo redki tisti, ki so vedeli, da se tovarna bori s številnimi težavami, predvsem pa z obnovo svojih, že skoraj popolnoma obrabljenih strojev.

Večina tovarniških strojev ima povprečno starostno dobo 9 in

je. Razen sredstev, katera imajo na razpolago, bi potrebovali še nadaljnjih 20 milijonov. Na ta način bi omogočili naprednejši proces proizvodnje.

Zdi se nam, da bi bilo gospodarsko popolnoma utemeljeno, če bi se »Tovarna kos« in »Pilarna« združili v eno podjetje. Ni dvoma, da bi z združenimi močmi našli večje in boljše možnosti za izpopolnitev svojih obratov.

O tem naj bi razmislili tako delovni kolektivi kot vodstvi obeh podjetij. Pri vsej naštetih investicijski problematiki navedenih tovarni in podjetij v Trzinu, pa ne smemo prezreti morda najvažnejšega problema, namreč realizacije naštetih investicij. Postavlja se vprašanje, kako realizirati ta sredstva, ko pa je gradbena zmogljivost edinega gradbenega podjetja »Megrad« v Trzinu zelo majhna spričo pomanjkljive mehanizacije. Korak naprej je bil sicer storjen letos, ko je dodelil podjetje LOMO iz rebalansa družbenega plana 12 milijonov dinarjev, za nabavo nekaterih najosnovnejših strojev. Reševanja te obsežne gospodarske problematike so se torej oprjeli na pravem mestu.

pol let, vendar so med njimi tudi taki, ki so stari že okoli 20 let. Zato ni nič čudnega, če so ti stroji že obrabljeni. Toda kljub temu jih še vedno uporabljajo nepretrogoma v treh izmenah, celo ob nedeljah. V tako težavnih proizvodnih pogojih pa je delovni kolektiv iz leta v leto še povečal svojo proizvodnjo. Prihodnje leto pa bo zaradi omenjenih težav, povečanje proizvodnje zelo veliko vprašanje.

Pri vsej naštetih investicijski problematiki navedenih tovarni in podjetij v Trzinu, pa ne smemo prezreti morda najvažnejšega problema, namreč realizacije naštetih investicij. Postavlja se vprašanje, kako realizirati ta sredstva, ko pa je gradbena zmogljivost edinega gradbenega podjetja »Megrad« v Trzinu zelo majhna spričo pomanjkljive mehanizacije. Korak naprej je bil sicer storjen letos, ko je dodelil podjetje LOMO iz rebalansa družbenega plana 12 milijonov dinarjev, za nabavo nekaterih najosnovnejših strojev. Reševanja te obsežne gospodarske problematike so se torej oprjeli na pravem mestu.

TREBA JE DOBRO RAZMISLITI

Navedene vsote nam nedvomno govore o velikih potrebah industrije tržiškega kota in nad temi številkami se bo treba dobro zamisliti, če bomo hoteli, da bodo ta podjetja še nadalje tekmovala s svojimi izdelki na tržišču s podobnimi tovarnami, ki imajo nove strojne naprave. Zaenkrat jim je to še omogočeno zaradi večje strokovnosti delovne sile in zaradi pomanjkanja nekaterih izdelkov.

Nato bi v letu 1956 zgradili tovarniških stavb za 93,4 milijonov dinarjev in leta 1957 za 17,5 milijona dinarjev. Za zamenjavo strojev bi še v letu 1956 rabili 137.087, leta 1957 pa 178.234 dolarjev. V navedenih letih pa bi tudi izpopolnili strojni park in sicer leta 1956 za 58.094, v letu 1957 pa 49.550 dolarjev.

To je nekaj okvirni plan obnove in razvoja te, tako doma kot v inozemstvu dobro znane tovarne. Od višine potrebnih investicijskih sredstev, ki so planirana za posamezno leto, vodstvo tovarne ni bilo moglo odstopiti, če bi hotelo obdržati proizvodnjo na sedanji višini, oziroma proizvodnjo še povečati. Razen tega pa so naredili tudi perspektivni plan rasti podjetja za daljšo dobo od leta 1957 do 1961.

Gospodarski komentar

Tržič in njegova industrija

Velike potrebe za obnovo nekaterih industrijskih podjetij

Tržič ni znan samo po ljubljanskem gorskem vzponu, temveč tudi po svoji precej močni in zelo pestri industriji. Tam sicer ni »Litostroj«, »Železarna«, ali katerega drugega industrijskega giganta, vendar kljub temu ne moremo trditi, da ni tržiška industrija znana po svojih izdelkih v vsej naši domovini in tudi marsikje v inozemstvu.

V pripravah za izdelavo družbenega plana za prihodnje leto so želeli gospodarski organi napraviti kar najpodrobnejšo in temeljito analizo zmogljivosti industrijskih podjetij v Trzinu, da bi lahko čimbolj realno postavili zasnove družbenega plana. Želeli pa so tudi odstraniti v bodoče napake pri sestavljanju družbenih planov posameznih podjetij, da ne bi prišlo, kot letos, do tako velikih nesorazmerij med dejansko proizvodnjo in ustvarjenimi dobički. Komisija, katero je vodil predsednik gospodarskega sveta OLO Dušan Horjak, se je mudila tudi v Trzinu. Njene ugotovitve in predlogi potreb posameznih podjetij bodo prav gotovo zanimali tudi naše bralce.

OBNOVA IZ LASTNIH SREDSTEV

Tržiška Bombažna predilnica je bila ustanovljena že leta 1887 in od takrat je nepretrogoma v obratovanju. Njene zmogljivosti so precej velike, kljub izredno slabim strojem. Navzlic temu še venomer povečujejo proizvodnjo posameznih vrst svojih izdelkov. Bombažnih tkanin bodo prihodnje leto izdelali 3.730.000 m², medtem ko

so jih lansko leto le 1.500.000 kvad. metrov. Predilnica bi lahko vse svoje blago izvozila na inozemsko tržišča, kar je lansko, predvsem pa letošnje leto tudi storila. Prihodnje leto pa nameravajo posvetiti več pozornosti domačemu trgu in potrošnikom, zato bodo izvozili predvidoma le polovico proizvodnje.

Delavci so v sedanjih prostorih tovarne zelo na tesnem. Zato mislijo razširiti najprej te objekte. Razen tega bodo morali obnoviti kotlarno, ki je premajhna in tudi že zastarela. Postavili pa bodo tudi avtomatske stroje, kakršne imajo že skoraj vse ostale večje tekstilne tovarne v državi.

Za vse to pa bodo potrebna precejšnja materialna sredstva. Ze prihodnje leto bodo imeli na razpolago 116.560.000 din, leta 1956 spet 217 milijonov in slednjem 1957 leta 129 milijonov ter 1958 90 milijonov din. Skupna vsota 436 milijonov katero mislijo investirati v naslednjih štirih letih je kar precejšnja. Vendar je vse pohvale vredno dejstvo, da mislijo za te investicije uporabiti predvsem lastna sredstva iz amortizacijskega in ostalih skladov podjetja.

VEČJA RACIONALIZACIJA — VEČJA PROIZVODNJA

Problem zase je »Peko«. Po nedavnih združitvi s tovarno čevljev »Ljubelj« se jim je pridružil še lesni obrat za izdelovanje čevljarških žebeljev tako, da sedaj posluje ta kombinat s tremi obrati: prejšnja tovarna »Triglav« izdeluje godijar luksuzne čevlje, bivša tovarna »Ljubelj« teje obutev in tretji obrat čevljarske žebeljčke. Posebno ta obrat ima velike možnosti razvoja, ker bi lahko vso svojo proizvodnjo izvozili.

Godijar stroji se obnavljajo, medtem ko bi bilo nujno preurediti proizvodnjo, ki je ozko grlo proizvodnje. Potrebnovali bi tudi še dva stroja za izdelovanje kalifornija. Podjetje potrebuje zato 98 milijonov, katere bi uporabili še za novo gradnjo skladišč in adaptacijo tovarniških prostorov. V tovarni popolnoma pravilno mnenjo, da je izvedba teh investicij v enem letu nemogoča, zato bodo prosili za 12-letni investicijski kredit. Če ga bodo dobili, bodo lahko povečali proizvodnjo od 1300 parov čevljev na 2000 parov dnevno. Le tako pa bodo lahko vzdrževali svojih sto trgovin v državi. Proizvodnja v sedanjih količinah pa je možna zahvaljujoč v prvi vrsti visoko kvalificirani delovni sili. V primeru večje racionalizacije proizvodnje pa bi lahko proizvajali tudi do 3000 parov čevljev dnevno.

ZASTARELI STROJI

Lepenka« se lahko »postavi« tem, da ima najbolj zastarele stroje. Vendar je pri njih največji problem elektrificiranje brusilnice celuloznega lesa in sploh tovarniškega obrata, za kar bodo nujno potrebovali 18 milijonov dinarjev. Le na ta

način bodo lahko postali neodvisni od vremenskih nezdod. Znano je namreč, da tovarna brez vode ne more obratovati. Letos pa so imeli ravno zaradi njenega pomanjkanja precejšen izpad v proizvodnji. Denarja sami ne zmorejo, zato bodo morali dobiti ustrezen kredit.

GLAVNI PROBLEM — SUROVINE

V tovarni usnja »Runo« pa je največji problem omogočiti nemoten dotok surovin. Toda če imajo dovolj kož, jih težko predelajo zaradi zelo zastarele opreme. V tovarni so tudi precej težki delovni pogoji, zato bodo morali nujno preurediti prostor za brizgalno, za kar potrebujejo 12 milijonov din. Razen tega pa so tudi ostali tovarniški prostori premajhni, najbolj pa skladišče za kožo. Za izgradnjo novega bi potrebovali 40 milijonov din.

MORDA BI BILO BOLJE, ČE BI BILI ZDRUŽENI

O potrebah po razširitvi tovarniških prostorov Tovarne kos in srpov smo že pisali v našem listu. Toda to ni edini problem tovarne, ki ima svojo proizvodnjo prodano že za leto 1956. Če bi hoteli povečati proizvodnjo, za kar ima tovarna vse pogoje, bi potrebovali nekoliko strojev oziroma električnih peči, za kar bi morali izdati okoli 50 milijonov din. Tovarni bi bilo potrebno na vsak način prisrkočiti na pomoč in ji z dodelitvijo ustreznega kredita omogočiti nadaljnji razvoj in povečanje proizvodnje.

Od obratovanja Tovarne kos in srpov ne bi mogli ločiti sicer mlado, vendar mnogo obetajoče podjetje »Pilarno«. Delovni kolektiv se bori s precejšnjimi težavami pri nabavi stro-

Kako bo z ekonomsko srednjo šolo v Kranju

Finančna inspekcija Okrajnega ljudskega odbora Kranja v svojem poročilu na zadnjem zasedanju ljudskega odbora vrsto grobih napak, ki so jih storila podjetja kranjskega okraja v svojem finančnem poslovanju preteklega leta. Kot glavni vzrok tem napakam navaja pomanjkanje strokovnega gospodarskega kadra in izražajo mnenje, ali ne bi kazalo nade-

Jezikovni tečaji

V okviru Ljudske univerze na Jesenicah, ki je daleč naokrog najdelavnejša, so se v tekočem tednu pričeli jezikovni tečaji. Poleg angleščine, nemščine in francoščine so organizirali za letošnjo sezono tudi strojepisni, stenografski in korespondenčni tečaj. Zanimanje za razpisane tečaje je bilo na Jesenicah in tudi v okolici veliko, saj se je doslej prijavilo že nad 150 tečajnikov. Kakor lansko leto vlada tudi letos največje zanimanje za nemški jezik. Poleg nemščine pa je največje priljubljen za strojepisni tečaj, kar je za Jesenice že značilno.

Zakaj je Prešernovo gledališče zaprto?

V zadnji številki »Glasu Gorenjske« beremo na prvi strani o številnih prireditvah, ki so na sporedu za »Teden otroka«. Med drugim tudi zasledimo, da bo Prešernovo gledališče v Kranju ves teden uprizorjalo Hansa Tiemeyerja »Mladost pred sodiščem«, delo, »ki zasluži, da si ga ogledajo vsi prijatelji mladine, zlasti starši in vzgojitelji«. Torej kot nalašč izbrano za »Teden otroka«, ko so vse naše misli posvečene skrbi za mladino in reševanju njenih problemov.

Vendar vse kaže, da je ta kulturna ustanova na svojo obljubo pozabila in za ves teden zaprla ljudstvu svoj hram. Kje je temu vzrok?

Volodja Peer, ki nastopa v »Mladosti pred sodiščem« kot svetnik, ima namreč isto vlogo tudi v celjskem gledališču, s katerim je zdaj odšel na gostovanje v Beograd. S tem, da imenovani igralec nastopa tudi v Celju, je bila gledališka uprava v Kranju prav gotovo seznanjena in z boljšo koordinacijo dela s celjskim gledališčem bi se mogla najti prav gotovo tudi boljše rešitve. Če ne drugače, bi vsaj v alternaciji moral nekdo nastopiti.

Premajhen ansambel ni noben vzrok za opravičilo takega stanja. Prešernovo gledališče ima prav isti proračun kot preteklo leto, torej finančnih ovir za to ni. Krivdu, da se je ansambel zmanjšal, je treba torej poiskati drugje in po vsej verjetnosti tiči v nezdravih razmerah v gledališču samem.

Ni prav, da je zaradi nesolidnega poslovanja uprave ali

ljevati Ekonomske srednje šole v Kranju. Podobnega mišljenja je tudi finančna inspekcija LOMO Kranj. Ti dve mnenji sta samo logičen zaključek ugotovljenega stanja v podjetjih, ki tudi sama postavljajo zahtevo po strokovnih ekonomskih kadrih.

Pa vendar je kljub tem soglasnim ugotovitvam dejansko ostalo vse pri starem. Septembra meseca tega leta so šole zapustili zadnji absolventi in tako je Ekonomska srednja šola v Kranju prenehala obstojati. Svet za prosveto in kulturo LOMO Kranj je sicer v istem mesecu sprejel sklep, da se šola nadaljuje, ta pa je ostal le na papirju.

Vse kaže, da pouka letos ne bo, da smo spet šli po liniji najmanjšega odpora in prepustili nadaljevanje šole prihodnjemu letu.

Vprašanje je, ali je tak postopek pravilen in z ozirom na stanje v naših podjetjih opravičen. Ekonomsko srednjo šolo v Kranju je letos zapustilo 31 maturantov, ki so vsi takoj dobili odgovarjajočo zaposlitev.

morebitnih osebnih trenj oškodovano vse gledališko občinstvo, da sledita premieri ena ali dve repizi, potem pa se zaradi odsotnosti enega igralca hišna vrata enostavno zaklenejo. O tem naj vodstvo Prešernovega gledališča temeljito razmisli, da se v bodoče kaj podobnega ne bo več ponovilo. Javnost ima vso pravico, da zahteva od uprave gledališča več odgovornosti in drugačen odnos do svojih obiskovalcev.

Jesenice v »Tednu otroka«

Tudi Jeseničani se zavedajo, da je skrb za otroka neločljivo povezana s skrbjo za družino in njeno preobrazbo v socialistično družinsko skupnost. V okviru mestnega odbora SZDL so izvolili posebno komisijo, ki je izdelala program prireditev in oskrbela potrebna sredstva za primerno obdaritev otrok. Socialnemu skrbstvu, ki je največ prispevalo za dostojno praznovanje »Tedna otroka« na Jesenicah (100 tisoč dinarjev), so sledili tudi drugi jeseniški forumi in osrečili številne jeseniške otroke.

»Teden otroka« so otvorili s slovesno akademijo, ki je bila v nedeljo zvečer v Mestnem gledališču. Polno zasedena dvorana je bila najlepši dokaz pozornosti, ki jo posveča prebivalstvo »Tednu otroka«. Prireditve so sledile še ves teden. V ponedeljek so bili po vseh šolah roditeljski sestanki; v torek so bila na Jesenicah, Javorniku

Celo oni, ki so padli za eno leto, so šli z njimi v službo. — Marsikatero podjetje je tako ostalo brez potrebnega kadra.

Pri vsem tem ne smemo pozabiti na nenehni razvoj industrije in gospodarstva bodočih gorenjskih komun, katerih potrebe se kažejo že danes in se ne morejo odlagati na prihodnje leto. Letos bi še bilo mogoče zbrati pisalne stroje in inventar, ki so ga iz šole vzele različne ustanove. Tudi prostor in potrebno učno osebje bi se še našlo, tako da bi se šola mogla nadaljevati brez kakršnihkoli motenj. Kako bo pa prihodnje leto, je vprašanje. Ze precej dotrajani stroji se bodo uničili, inventar se bo porabil v druge namene, pa tudi s prostori bo bolj težavno kot letos.

Težave jeseniške folklorne skupine

Ne le lutkovno gledališče, temveč tudi folklorna skupina jeseniške »Svobode« ima težave in ne more delovati oziroma nastopiti kot je želela, ker nima potrebnih oblek. Jeseniška folklorna skupina je znana že nekaj let, posebne uspehe pa je dosegla v minulih sezonah. Danes ima poleg gorenjskih naštudirane tudi jugoslovanske, vojvodinske in bunjevačke narodne plese, s katerimi je nastopala ob raznih priložnostih na Jesenicah in tudi v drugih krajih Gorenjske. Skoraj neverjetno pa je, da si je morala jeseniška folklorna skupina za vsak nastop izposoditi obleke pri zasebnikih, v ljubljanskem gledališču oziroma operi ali pa pri posameznih društvih. Za vojvodinske in bunjevačke plese, s katerimi je nastopila na

Gostovanje v Kranju

V soboto je v Kranju nastopilo društvo kulturnih in prostovolnih delavcev »Domovina« iz male primorske vasice. Za koncert je bilo veliko zanimanje, saj je bila zgornja dvorana Sindikalnega doma popolnoma zasedena.

Za uvod je godba na pihala

Iz Žirovnice

Postavljen je bil predlog za 11-članski šolski odbor. Stvar zbora volivcev je, da bo nadalje razpravljal o tem.

Tudi prostore za prepotrebno ambulanto prenavljajo. Vsi si želimo, da bi bila čimprej odprta, da bo olajšala našim ljudem dolgo čakanje po drugih ambulantah, kar je naporno zlasti za matere z bolnimi otroki.

Bledu in na Jesenicah v okviru prireditev na čast 85-letnice Zelenarne Jesenice, si je morala izposoditi obleke celo iz Zenice. Tako delaven odsek jeseniške »Svobode«, ki šteje blizu 30 članov, želi naštudirati tudi v letošnji sezoni nekaj novih plesov ter delovati čim uspešneje, bi moral biti deležen večje pozornosti. Folklorne skupine brez potrebnih oblek si skoraj ni možno predstavljati, zato tudi jeseniški folkloristi upravičeno pričakujejo finančno pomoč, da si bodo vsaj postopoma lahko oskrbeli potrebne narodne noše.

KOMEDIJA O POHLEPU

V četrtek, 14. oktobra po Prešernovo gledališče uprizorilo svojo drugo premiero v letošnji sezoni, »Pokojnega Christophera Beana«, ki jo je napisal (pri nas trenutno tudi negledališki publiki znani scenarist filma »Vrtincus«) Sidney Howard. S to farsno komedijo, ki ji bo kmalu sledila še druga, bomo pravzaprav drugič pričeli sezono. Poleg resnega repertoarja smo se namenili uprizoriti enako število lahkih del, — če bo čas dopuščal, tudi več, — ki bodo tudi v zimskem času prijetno razvedrila naše obiskovalce.

Na kratko sem o vsebini »Christophera Beana« že poročal. To je neusmiljena komedija o pohlepu, v kateri se skrili pohlep v dani priložnosti do kraja razgali in na kraju sam sebe obsodi. Neusmiljena je zato, ker nam na videz prijetne, moralno ogorčene ljudi spravi v takšne situacije, v takšno dejavnost, da bi se lahko na koncu zgrozili nad etično moralnimi vrednotami, ki so mnogim ljudem samo fraza za dostojen ugled v družbi. Ne mislim reči, da nam bodo šli lasje pokonci. Ob vsem žalost-

zaigrala slavnostno koračnico, nakar je članica društva podala sliko njihovega težkega delovanja, ki ga je dolgo časa ogrožal italijanski teror. Povedala je tudi, da je društvo sestavljeno iz samih kmečkih ljudi, ki po trdem delu z veseljem delajo v slovenskem društvu. Po govoru sta si s predstavnicami kranjske mladine izmenjali pozdrave.

Prvi del koncerta so otvorili pevci moškega zbora s slovensko pesmijo Na dan. Dalje so zapeli še naslednje pesmi: Buči morje Adrijansko, Planinska, Bolen mi leži, Pesem o Titu in pesem upornikov iz opere Ivan Šubić Zrinski. Med odmorom je zopet igrala godba, nato pa so še enkrat nastopili pevci. Pevovodkinja je prejela ob zaključku v dar šopek gorenjskih nageljnov in praktično »arilo«. Poslušalci so bili z izvajanjem programa zelo zadovoljni. Po izboru pesmi lahko vidimo, kako močno je njihovo hrepenenje po združitvi s pravo domovino, Jugoslavijo. Kakor so gostje sami izjavili, so bili s sprejemom v naši sredi zelo zadovoljni in upajo, da bodo v kratkem času zopet prišli na obisk.

Nova učilnica na Planini

V soboto popoldne je bila na Planini v Kranju skromna, a prigrčna slovesnost. Otvorjena je bila nova učilnica za prvotolce na Hujah, na Planini, v Cirčah in v Hrastju.

Otvoritve so se udeležili številni šolarji s svojimi starši in pa gostje. Za uvod so pionirji

nem razkrinkavanju človeka, o katerem smo mislili, da je pošten, pravičen in dober, se bomo navezadnje od srca nasmejali. Tako kakor se nasmejejo spekulanti, ki se je »opekel«. Če je razgaljenje neusmiljeno, je pa zato pravično. Zasluži naš posmeh, ne pa premišljevanja o žalostni podobi človeka dvajsetega stoletja.

Delo režira naš stalni režiser Igor Pretnar. Sceno je napisal Niko Matul, kostume pa Milena Kumarjeva.

Kje naj bi stal spomenik?

Mnogo mnenj in predlogov je bilo slišati po osvoboditvi o centralnem spomeniku padlim borcem in žrtvam fašističnega divjanja, vendar do danes še ni bila izdana o tem nobena anketa ali končni sklep o prostoru, kjer naj bi spomenik stal. V zvezi z dopisom, ki ga je sprožil tov. C. Z. v »Glasu Gorenjske« 25. t. m. in pa sklepom Mestnega odbora ZB, 16. avgusta t. l. bi kot bralec »Glasu Gorenjske« tudi nekaj pripomnil: Najlepše mesto za spomenik

Odkritje spomenika Davorinu Jenku

V Cerkljah pri Kranju bodo v nedeljo, 17. oktobra, že drugič odkrili spomenik rojaku Davorinu Jenku iz Dvorij. Ta služni slovenski skladatelj se je zlasti posvetil proučevanju srbske glasbe. Dolgo dobo je bil dirigent beograjskega gledališča in znane so njegove orkestralne uverture in opereta »Vračara«. Slovencem je zapustil nešteto samospelov in zborov, uglašbil pa je tudi pesem »Naprej zastave slave«, ki je kasneje postala naša nacionalna himna. Njegovo delo še danes živi med nami in za velike zasluge mu bodo cerkljanski rojaki ponovno odkrili spomenik, ki je bil med vojno porušen.

zapeli himno, nakar je spregovoril upravitelj osnovne šole v Kranju tov. Stanko Završnik in med drugim dejal, da je otvoritev šolske sobe na Planini uvodni akord k »Tednu otroka«, obenem pa še zametek prepotrebne šolske zgradbe na omejenem območju. Zahvalil se je terenski organizaciji SZDL, ki je 70 mladim državljanom poklonila sobo in jim za cel kilometer približala šolo. Nato je predal ključke predsedniku Sveta za prosveto in kulturo LOMO Kranj prof. Mohorju, ki je prav tako poudaril, naj bo ta učilnica temeljni kamen novi šoli na Planini. Za njim sta spregovorila nekaj besed še predsednik Sveta za kulturo in prosveto OLO Kranj tovarišca Smljha Gostiševa in predsednik terenske organizacije SZDL Planina tov. Lojze Gostiša. Gostje, starši in otroci so si nato ogledali novo šolsko sobo in nad njeno lepo ureditvijo izrazili svoje zadovoljstvo.

bi bilo tam, kjer bi ga lahko videl vsak mimoidoči turist, inozemec in domačin, to je na »Bekselnu«, kjer je stečiče cest Kranj—Bled, Kranj—Golnik in Jezersko. Spričo splošnega razvoja našega mesta, ki se širi proti severu, narašča tudi promet. Omenjene stavbe, ki tudi mestu niso ravno v okras, bodo morale biti prej ali slej odstranjene, saj predstavljajo prometno oviro. Spomenik bi stal tako v centru novega, sodobnega mesta.

Ob muzejskem tednu

Muzeji v zgodovini

(Nadaljevanje in konec)

Samostani so postali skladišča umetnin in se spreminjali v muzeje. Louvrška palača je bila deležna raznih prizidav in namenjena za zbirko kraljevih slik. Glavna dvorana je bila dolga 500 metrov (danes le še 300). Največje dvorano so odprli leta 1793 in v njej se je dan za dnem gnetlo vedno večje število kopistov. Napoleon je do konca svoje slave nabral nebroj umetnin, vendar so jih po njegovem padcu morali nekaj vrniti. Louvre je veljal takrat za največji evropski muzej. Pozneje se je opisana institucija razvila v muzej kopij slik in kipov in prav v tej palači, Chalot imenovani, so Parizani leta 1950 gledali uspešno razstavo jugoslovanske srednjeveške umetnosti. V prvi polovici 19. stoletja se pojavijo v Franciji arheološki muzeji, napolnjeni z izkopaninami Egipta, Asirije in Mezopotamije, ki so prideljali Louvre. V Versaillesu ustanove še muzej slik važnejših dogodkov francoske zgodovine. Napoleon III. je ustanovil muzej francoskih vladarjev. Oba muzeja sta imela politično vzgojno obsežje.

opazi tendenco po urbanistični ureditvi mest. Nove, široke ulice so povzročile izginotje starih hiš in marsikateroga spomenika. Takšni objekti (tudi napisne table itd.), ki so bili na poti modernizaciji, so se znašli v novem tipu muzejev v mestnem muzeju.

Kakšno pa je bilo stanje v Nemčiji? Tam pa so imeli dva centra: v Münchenu in Berlinu. Oba sta tekmovala med seboj. Ludvik I. Bavarski je, ves navdušen nad italijanskimi muzeji, dal postaviti v Münchenu zgradbe, podobne antični in renesančni arhitekturi. Vzburila se mu je težnja po zgraditvi muzejskega mesta. Pomeben je tudi Bavarski nacionalni muzej. V Berlinu so si omislili muzejski otok, kjer so bili zbrani vsi muzeji.

Druga polovica 19. stoletja je dala novo vrsto muzejev, zgodovinski muzeje, ki so imeli lastne krepiti nacionalni duh. Pojavili so se v Nemčiji. Med največjimi je omenjen Germanisches Museum v Nürnbergu.

Angleži so začeli graditi nove muzeje in imeli tudi že muzeje z nacionalno zgodovinsko tematiko. Angleži imajo prvi

muzej izdelkov umetne obrti, Victoria and Albert. Nastal je vzporedno z industrializacijo, ki je pričela izpodrivati ročno delo. Muzej takšne narave sta ustanovila tudi Dunaj in Berlin.

Najvažnejša doba ustanavljanja muzejev nastopi v sedemdesetih letih prejšnjega veka. Tedaj dobimo muzeje z etnološko in etnografsko vsebino. Skandinavske države so začele postavljati folklorne in etnografske muzeje kar na prostem.

Oboženi in uspehi odpor jugoslovanskih narodov proti okupatorju je rodil pri nas novo vrsto muzejev: muzeje nar.-osvobodilne borbe z zelo važno politično-vzgojno funkcijo. Ustvarjanje te vrste muzejev in zbirke oboženo odselekov je posebno intenzivno od l. 1949 dalje, ko so organizacije Zveze borcev prevzele skrb za zbiranje dokumentov iz NOB. Na Gorenjskem je imel te vrste zbirke že leta 1946 škofjeloški muzej, ki je nabral že toliko gradiva, da se bo moral preseliti v novozgrajeni »Dom padlih žrtev« v Šk. Loki.

Muzeji FLRJ se dele na dva osnovna tipa: na specialne, ki zbirajo, znanstveno proučujejo in razstavljajo gradivo, strogo vezano na določeno panogo družbenih oziroma prirodnih ved in na muzeje z različno tematiko, ki jo znanstveno proučujejo in razstavljajo.

Najstarejši muzej na Gorenjskem je Sadnikarjev muzej v Kamniku. Njegov ustanovitelj

je danes že pokojni dr. Sadnikar, živinozdravnik, ki je preuredil eno redkih slovenskih privatnih ustanov. Muzej ima bogato arheološko, kulturnozgodovinsko gradivo iz raznih delov Slovenije, največ pa seveda z Gorenjske.

Drugi po starosti in trenutno največji gorenjski muzej imajo v Škofji Loki. Ustanovilo ga je 28. avgusta 1939 tamkajšnje Muzejsko društvo. Pri ustanavljanju sta pokazala najvidnejšo prizadevnost loška rojaka dr. Pavle Blaznik in prof. France Planina. Po značaju je mestni muzej z obsevnim teritorijem, ki obsega Poljansko in Selško dolino, Sorško polje in Besuško ozemlje. Muzej je sprva razstavljaval v stari mestni hiši, od l. 1946 pa v Puštalskem gradu, kjer se zbirke stalno množe in večajo, tako da je Puštalski grad že lep čas premajhen. Muzej ima še skrbno urejeno arhivsko in bibliotечно zbirko.

Za loškim muzejem so ustanovili svojega Zeleznikarja. Leta 1948 so namreč izdelali makete starih kovaških obratov in jih pokazali na ljubljanski industrijski razstavi. Prihodnje leto so našli doma manjši prostor in v njem namestili prej omenjene modele in zbirko stalno dopolnjevali. Ta muzej je danes sestavljen del Tehniškega muzeja LRS v Ljubljani. V poslednjem času pa presejajo zbrani material v Plavčevo hišo, kjer bo muzej lahko svobod-

neje zadihal.

Dne 17. 5. je bil na pobudo ministra za industrijo tov. Fr. Leskoška sestavljen Pripravljalni odbor za ustanovitev železarskega muzeja na Jesenicah. Sledče svojemu programu je ta kot Zbirni urad za železarski muzej začel zbirati muzejske predmete in preskrbel zanje prostor v Kosovi graščini. Spričo zbrane gradiva in večanja kroga sodelavcev, je odbor 3. 7. 1951 sklenil preimenovali urad v Tehniški muzej Jesenice, ki je od 20. 1. 1953 v sestavi jeseniške železarne. Letošnjega 30. julija pa smo počastili otvoritev lepo urejenega muzeja v novih prostorih, v Ruardovi graščini.

Poleti 1952 smo se udeležili v Klinarjevi hiši otvoritve kropskega Kovaškega muzeja, ki mu je postavil temelje znani umetnik kovač tov. Jože Bertonec. Kropa je znana po svojih kovaških izdelkih in s tradicijo še ni prenehala. Razstavljene predmete dostojno in nazorno dokumentirajo življenje ondodnih železarjev, ohranjeni vigenci in fužina pa še od časa do časa zaživita v svojem elementu.

Kot sad vztrajnega prizadevanja prof. Črtomira Zorca je z novim letom 1953 kot ustanova začel Mestni muzej v Kranju. Domuje v Prešernovi hiši. Prav letos, z začetkom muzejskega tedna se je odločil odpreti v pritličnih prostorih »malogalerijo«, v zgornjih štirih

prostorih pa stalno arheološko, kulturno zgodovinsko in etnografsko zbirko.

Tudi Tržič ne miruje. Njegovo muzejsko društvo je 13. decembra izdelalo program svojega dela in si izbralo svoje področje na ozemlju med Golnikom in Lešami. Za muzej, katelega na žalost zaradi pomanjkanja prostorov ne morejo namestiti, ima pripravljene že lepe zbirke.

Ko smo torej spoznali razvoj gorenjskega muzejstva, ugotovljamo, da ima ta prelepa zemlja kraje z nekimi posebnostmi človeške materialne kulture, ki jo je narekovala železna ruda. Ta kultura se odkriva kar v treh lokalnih specialnih muzejih tehniške narave, ki morejo uspevati edino le v kraju z železarsko zgodovino in tradicijo v domačem kraju.

Sodobni muzeji postajajo velika ilustrirana knjiga. Za svojo pravilno in nemoteno rast pa zahtevajo prostora. Današnji čas narekuje, naj bo muzejska ustanova razdeljena v razstavne zbirke, študijske zbirke in depoke. Prve so na razpolago splošnemu javnemu ogledu, študijske zbirke in depoke pa so namenjeni študiju.

Muzeje moramo približati ljudstvu, zato naj nam ne bo žal vložene denarja za njih vzdrževanje. Dobra ureditev nam ga bo prav gotovo vrnila z narodnim dohodkom — v turizmu.

Ne znajo izdelati slabega pohištva

Morda je Tovarna finega pohištva v Trzinu ena redkih, ki pravzaprav ne želi, da bi se o njej veliko pisalo. Toda ne morda zaradi tega, ker vodstvo podjetja ne bi želelo, da bi

nam sicer postane jasno, da ko prečitamo naslov tovarne. Da je pa to pohištvo res kakorj velika pisalo. Toda ne morda zaradi tega, ker vodstvo podjetja ne bi želelo, da bi

količin izdelanega pohištva. To, pa niti delovni kolektiv niti vodstvo podjetja ne želi. Zaradi tega je tudi v tovarni zelo težaven problem, kako vskladičiti proizvodne cene finega in nekoliko slabše izdelanega pohištva. Delavci namreč ne znajo izdelovati slabega pohištva in porabijo za izdelavo slabšega skoraj ravno toliko delovnih ur kot za najfinišje. Da izdelujejo le kvalitetno pohištvo, je vsekakor pohvalno vredno dejstvo. Zaradi tega tovarna tudi ne konkurira ostalim tovrstnim tovarnam in podjetjem v slabšem pohištvu. Vendar so za potrošnike zelo važne tudi cene in bi jih bilo treba le nekoliko bolj prilagoditi kupni moči. Saj menda ni nobenega, ki ne bi želel imeti dobro, vendar tudi kolikor toliko poceni izdelano pohištvo.

Omenjeno tovarno zaenkrat sploh ne skrbi, kam in komu bo prodala svoje izdelke, ker je kupcev na pretek in ne morejo vsem niti ustreči. Zato tudi ne izvažajo, ker inozemsko tržišče zahteva precejšnje količine pohištva, zanemariti pa bi morali zaradi tega domače tržišče.

Kolektiv, ki je zelo marljiv in ki izpolnjuje svoje tako proizvodne kakor tudi druge obveznosti do naše skupnosti, bo treba pomagati, da bo lahko svoje obrate ustrezno razširil, saj mu to omogočilo nadaljnjo rast in razvoj v korist celotnega našega gospodarstva.

Porabili so nad 1000 ton umetnih gnojil

Kmetovalci in kmetijska posestva okraja so letos porabili za gnojenje polj nad tisoč ton umetnih gnojil. Predvidevajo sicer, da bodo letos v okraju porabili nekaj manj umetnih gnojil kakor lani, ko so jih porabili skoraj 2 tisoč ton. Glavni vzrok temu so razmeroma visoke cene. Večina kmetijskih zadrug je svojim članom pomagala tako, da so umetna gnojila prodajali 2 do 3 dinarje ceneje od proizvodne cene.

Na nekaterih kmetijskih posestvih in pri nekaterih kmetovalcih, članih KZ, so letos tudi uvedli poskusno gnojenje z umetnimi gnojili na travnikih, krompiriških in sadovnjakih. Kmetijska posestva v Smedniku, Mavčičah in Šenčurju so to leto porabila že 7.700.000 din investicijskih kreditov za nabavo plemenske živine, poljedelškega orodja in strojev. Med drugim so omenjena posestva kupila 43 plemenskih krav, dve telci in večje količine razne strojne o-

Uspela živinorejska razstava

Živinorejska razstava kranjskega okraja, ki je bila v soboto v Naklem, je bila vrsta lokalnih živinorejskih razstav v dvanajstih zadrukah. Premovnanje v zadrugah kakor tudi okrajno razstavo je pripravil živinorejski odbor OZZ Kranj. Na razstavi je bilo skupno 90 glav živine, samih izbranih telic, krav in bikov. Ocenjevanje, ki ga je vodil član republiške kontrolne komisije ing. Ferčej, je bilo precej strožje kot na lokalnih razstavah in je

Predsednik OZZ Kranj Anton Hafner odlikuje najboljšega bika

marsikatera goved dobila tudi za dva razreda nižjo oceno. Ključu temu pa kažejo ocene iz-

kiča iz KZ Naklo; bik »Cvetan«, star 20 mesecev, ocenjen v II. razred, last Valentina Porenta iz KZ Kranj. Vse tri živali je DOZ Kranj brezplačno zavaroval za eno leto.

Na razstavi so bili nagrajeni trije najboljši živinorejci z medaljami. Z zlato Janez Snedec iz KZ Preddvor, s srebrno Maks Potočnik iz KZ Hotavlje in z bronasto Janez Pivk iz KZ Trata. Poleg teh nagradencev pa je prejelo dvanajst zadrugnikov še diplome predvsem za zasluge v pospeševanju živinoreje.

Gospodarske novice iz vse države

PREKOP TISA-PALIČ

Še letos bodo začeli graditi prekop Tisa-Palič, ki bo dolg 23 km, širok pa 6 do 7 m. Prekop bodo uporabljali v pšeničnih krajih Bačke tudi za namakanje. S tem bo porasla proizvodnja industrijske paprike, povrtine, sadja, grozdja in riža.

NOV RUDNIK GRANITA

V Travniku je začel obratovati nov rudnik granita. Granit s tega področja je odlične kakovosti in nedvomno spada med najboljše v državi. Tudi prodaja v inozemstvo ne bo delala izvoznikom nobenih težav.

LETOS MANJ OPIJA

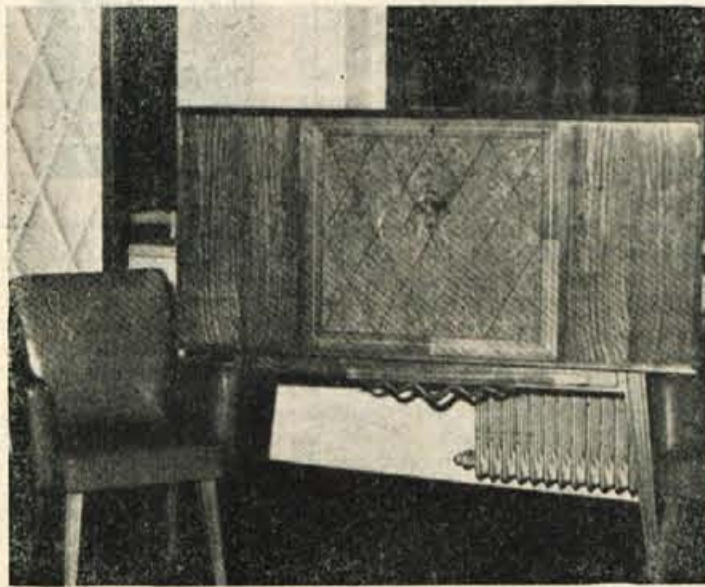
Makedonija je znana daleč po svetu kot pridelovalec opija, ki ga predeluje domača tovarna »Alkaloid« iz makedonskih glav. Letos bodo v Makedoniji po računih strokovnjakov pridelali opijske smole komaj 10.000 kg, kar je mnogo manj kot lansko leto, ko so pridobili okrog 28.000 kg te smole.

MODERNA HLADILNICA V LJUBLJANI

V Ljubljani bodo začeli te dni graditi moderno hladilnico in klavnico. Kapaciteta hladilnice bo 20 vagonov mesa dnevno. Klavnica bo moderna urejena ter bo imela posebne obrate za sušenje mesa in za industrijsko predelavo svežega mesa.

NAŠ IZVOZ V AVGUSTU

V prvih 20 dneh avgusta smo izvozili raznega blaga v vrednosti 4.400 milijard dinarjev, kar je za 40% več kot v istem času v juliju mesecu. Predvidevajo, da bo izvoz v avgustu dosegel vrednost 6 in pol milijarde dinarjev.

bralci o njej izvedeli, da izdeluje najboljše pohištvo v državi, temveč zato, ker se boji kupcev in številnih naročil, katerim pa žal ne morejo vsem zadostiti.

Da izdelujejo le fino pohištvo

Iz Kamnika

Glavni trg so pretekli teden asfaltirali in uredili po načrtih arhitekta ing. Bitenca. Zdaj ima mesto res lepo urejen trg, ki je dolgo let povzročal toliko skrbi mestnemu ljudskemu odboru. Ker bo v kratkem dograjena tudi delikatesna obratovalnica, bo s tem vseh problemov okrog mestnega središča za vselej konec.

Na zborih volivcev, ki so bili zadnji čas v Kamniku, so odborniki pojasnili volivcem sestavo letošnjega proračuna, ki znaša okrog 80 milijonov. Od tega je za negospodarske investicije namenjenih 36.360.000, na prosveto in kulturo 22.415.000, za socialno skrbstvo 8.953.175, za zdravstveno zaščito 2.809.000 dinarjev, ostalo pa za drž. upravo in proračunsko rezervno.

Najvažnejše vprašanje v Kamniku je pač pomanjkanje stanovanj. LOMO je iz lastnih sredstev in z dolgoročnim posojilom 15.000.000 din začel graditi na prostoru pri kolodvoru dva stanovanjska bloka s skupno 18 stanovanj. Najbrž bo že letos zastavil gradnjo še enega četvorčka, pa tudi tovarna usnja bo začela graditi manjši stanovanjski blok. Seveda je to šele začetek reševanja stanovanjske stiske.

Iz Žirovnice

V tem letu je občinski ljudski odbor dokončno obnovil šolo na Breznici. Dal je prepleškati vsa vrata in okna, popraviti žlebove in narediti na strehi lovilce za sneg.

Temeljito napreduje delo pri gradnji gimnazije. Narejeni so temelji in v kratkem bo izdelana že plošča nad pritličjem. Če bo vreme ugodno, bodo stavbo verjetno še letos spravili pod streho.

SZDL je že dvakrat razpravljala o družbenem upravljanju v šolstvu, za kar so ljudje pokazali precejšnje zanimanje.

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

„Moška“ in „ženska“ dela v gospodinjstvu

Besede počitek velika večina žena, ki so zaposlene v tovarnah, podjetjih in ustanovah, takorekoč ne pozna. Zanje se začne delo šele po povratku doma. Čakajo jih vsa hišna dela, ki jih navadno opravijo same, ker so pač ženske in zato tudi odgovorne za gospodinjstvo. Se vedno je namreč pri nas navada, da opredeljujejo moška in ženska dela. Nekateri celo mislijo, da je sramotno, če moški naseka drva, nanosi kurjavo ali pomaga pri ribanju, pranju ali pospravljanju. Zad-

nji čas je, da se naša družba takih predsodkov otrese.

Ce sta mož in žena v službi, potem je samo ob sebi umevno, da bosta opravila vsak polovico gospodinjstevskih del, saj ni prav nič nečastnega, če tudi možki kdaj po kosilu pomije posodo in privoščijo ženi nekoliko počitka. Mož, ki zna spoštovati svojo ženo ter skrbeti za njeno zdravje, bo to prav gotovo tudi storil. Če žena ne najde takega razumevanja pri možu ali odraščalih otrocih, se prehitro izčrpa in postara. Na delo prinaša dnevno nespočita, zaradi česar trpi tudi njena delovna sposobnost.

Tudi nedelja, ki je namenjena izrecno oddihu in razvedrilu, zanjo ni praznik. Za »boljše« kosilo se trudi vse dopoldne, popoldne pa morda še pere in opravlja večja dela, ki jih med tednom ne more. In tako minevajo tedni in meseci. Žena živi samo za delo, zato ni čud-

no, če za vse drugo popolnoma otopi.

Nujno je, da tudi delovna žena izkoristi del svojega prostega časa za počitek in razvedrilo prav vsak dan. Tu ni toliko mišljen oddih na divanu kot gibanje na prostem, kamor vzamemo s seboj tudi otroke in se z njimi vred razvedrimo. Način dela v industriji je namreč že tako mehaniziran, da zahteva od človeka le gotove, vedno enake gibe. Tudi po uradih in podjetjih ljudje večinoma samo sede ali stoje in zaradi tega enostranskega gibanja je nujno potrebno, da se na svežem zraku sprosti vse telo. Prav iz teh razlogov posvečajo v mnogih deželah na svetu veliko pozornost telesni vzgoji. Zavestno potrebo po gojitvi športa bodo morali spoznati tudi naši delovni ljudje, posebno pa žene, da bodo čimdalj ohranile svoje zdravje, čilost in svežino.

O. J.

Drobni nasveti

Če želimo pogreti pečenko, jo zavijemo v pergamentni papir, namazan z maslom in jo postavimo v ponvi v pečico. Tako pogreta pečenko bo zelo sočna.

Kadar kuhano mleko postane kislo in ga ne moremo več uporabljati za kavo, mu dodamo malo presnega mleka in ga s pridom uporabimo za palačinke

ali kako drugo testo. Lahko pa ga porabimo tako, da vanj vtremo nekoliko moke in ga primesimo mesnim omakam. S tem bomo izboljšale njihov okus.

Aluminijasto posodo lepo umijemo, če kuhamo v njej jabolčne lupine ali odpadke špinače. V tem pomijemo posodo tudi na zunanji strani.

šport * šport * šport

Delo Partizana v Loki

Okrajni odbor TVD Partizan Kranj je zadnjo nedeljo v septembru organiziral v Trzinu okrajno prvenstvo v odbojki, preteklo nedeljo pa okrajno prvenstvo v lahki atletiki. Ker sta vsako leto razpisana tudi 2 prehodna pokala za zmagovalce na 4 x 60 m za ženske in v balkanski štafeti za moške, je bilo za prvenstvo na telovadnici »Partizana« v Skofji Loki precejšnje zanimanje in so se tekmovalci za borbo dobro pripravili, o čemer pričajo relativno kar dobri rezultati. Udeležba in organizacija prireditve je bila zadovoljiva, pogrešali smo zopet zastopnike manjših društev, od katerih je Naklo poslalo dva tekmovalca. Menim, da je pri vseh tekmovalnih Partizana važnejša množičnost kot pa težnja za vrhunskimi rezultati. Tako se je borba razvijala predvsem med tekmovalci iz Kranja, Skofje Loke, Trziča, Strazišča in Žirov. Oba pokala sta tokrat ostala v Loki.

Rezultati: Člani 100 m — 1. Stefan Čenčič, Kranj 12,3 sek; **1500 m** — 1. Franc Homan, Sk. Loka 4,45,5; **skok v višino** — 1. Stefan Čenčič, Kranj 155 cm; **skok v daljino** — 1. Stefan Oš-

na, Kranj, 5,56 m; **met kopja** — 1. Drago Mrkalič, Kranj, 37,10 metrov. **Mladinci 100 m** — 1. Franc Končan, Kranj, 12,3 sek; **1000 m** — 1. Rok Stros, Naklo, 2,53,7; **skok v višino** — 1. Boris Potočnik, Skofja Loka, 155 cm; **skok v daljino** — 1. Franc Končan, Kranj, 5,50 m; **met kopja** — 1. Ernest Kovač, Ziri, 39,41 metrov.

Članice — **60 m** — 1. Draga Bozovičar, Skofja Loka, 8,7 sek; **skok v višino** — 1. Anka Kogoj, Tržič, 120 cm; **skok v daljino** — 1. Draga Bozovičar, Sk. Loka, 4,02 m; **met kopja** — 1. Draga Bozovičar, Skofja Loka, 16,55 m; **met krogle** — 1. Anka Kogoj, Tržič, 8,40 m.

Mladinke — **60 m** — 1. Mir-

jana Vukič, Kranj, 8,6 sek.; **500 m** — 1. Lojzka Pivk, Skofja Loka, 1,34,0; **skok v višino** — 1. Milena Rupar, Tržič, 130 cm; **skok v daljino** — 1. Mirjana Vukič, Kranj, 4,02 m; **met kopja** — 1. Mirjana Vukič, Kranj, 21,80 m; **met krogle** — 1. Milena Rupar, Tržič, 9,30 m.

Štafete 1. 4 x 60 m ženske. — Prehodni pokal so osvojile tekmovalke iz Skofje Loke (Sedel, Čelik, Pivk, Bozovičar), 34,7 sek.

1. 4 x 100 m moški — 1. Kranj I (Čenčič, Ošina, Rakovič, Čuč), 50,1.

1. Balkanska (800 x 400 x 200 x 100 za prehodni pokal) — 1. Sk. Loka (Kemperle, Homan, Potočnik, Svobljšak), 3,50,0.

Korotan : Ločan 9 : 2

V nedeljo ni bilo prvenstvenih ligaskih tekem, zato je Korotan povabil goste iz Loke. Ze v začetku smo videli, da bodo domači zaigrali nekoliko bolje kakor v zadnjih treh tekmah. Nastopili so v izpremenjeni postavi, kar je predvsem poživilo napad. V prvih petih minutah je Korotan dosegel dva gola po

izredno lepem prodoru, ki se je zaključil z lepim strelom v gol. Drugi gol za Korotan je dosegel srednji napadalec in vse je kazalo, da bo Ločan doživel katastrofalen poraz. Gostje so bili do konca poživljeni in so zasluzeno dosegli dva gola. Pri Korotanu je dobro igrala napadalna vrsta, kjer sta izstopala Pogačnik in Gregorčič, ki je danes prvič nastopil.

V predtekmi pa so kranjski mladinci izgubili z ekipo Jesenice. Igra je bila raztrgana in nezanimiva. Igralci Jesenic so imeli mnogo več priložnosti za doseg gola, vendar jih niso znali izkoristiti. Jeseničani so zmagali z rezultatom 4:2.

TTC SILVER-STAR : PROJEKTOR

V sredo, 13. oktobra bo v Sindikalnem domu v Kranju ob 20. uri mednarodni namiznoteniški dvoboj med prvakom Švice in domačim Projektorjem. Za goste bo nastopila popolna švicarska državna reprezentanca, ki igra v nedeljo, 10. oktobra v Badenu proti Avstriji. V ekipi igrajo Hugo Urchetti, Marcel Meyer de Stadelhofen in Georges Wassner. Za Projektor pa bo nastopila ekipa z Abačičem, Hlebšem in Reboljem. Prijateljem bele žogice se obeta torej ena najbolj kvalitetnih namiznoteniških prireditev.

50 let TVD Partizan Jesenice

Preteklo soboto je bila na Jesenicah slavnostna seja TVD »Partizana« s podelitvijo priznanj in nekaterimi telovadničnimi točkami, ki so jih izvajali vrhunski telovadci. Prav ta dan je minilo 50 let, odkar so na Jesenicah postavili temelje telesni vzgoji. — O razvojni poti TVD na Jesenicah je govoril član odbora tov. Tonček Dolenc, k besedi pa so se priključili tudi stari veterani Vinko Ambrožič, Matija Sušnik i. dr. Poleg članov domačega društva so se seje udeležili tudi predstavniki posameznih TVD »Partizan« v Gorenjski, načelnik Zveze TVD in predsednik najstarejšega telovadnega društva Narodni dom tov. Tomaž Savnik.

Jeseniški telovadci so sledili razvoju in dosegli pomembne uspehe na domačih in svetovnih prireditvah. Samo v zadnjih letih so zapisali v svojo zgodov-

vino vrsto zmag, članska vrsta I. razreda pa je leta 1953 dosegla na državnem prvenstvu prvo mesto; prav tako so mladinke I. razreda postale državni prvaki, več jeseniških telovadcev pa je sestavljalo našo državno reprezentanco v orodni telovadbi.

Ob tej priliki je v imenu okrajne Zveze TVD Partizan tov. Konič izročil tov. Antoniču priznanje za dolgoletno neumorno delo. Vodstvo TVD Partizan jesenice pa je izročilo lična priznanja tudi veteranom - pionirjem telovadbe na Jesenicah in sicer tov. Vinku Ambrožiču kot graditelju TVD na Jesenicah, Vinku Rabiču, Matevžu Ravniku, ki je bil prvi načelnik TVD, Ignacu Hrovatu, Mariji Sušniku, ki je bil tudi načelnik in vaditelj Jakobu Hrovatu ter Jožetu Ravniku.

Moda

Jesenski kostim in plašč, katerih linija se v letošnji jeseni ni bistveno spremenila

Operacija na gorili

Ahil in svinčnik — Senzacija v zoo

To reč, to pritožbo knjigo imajo na železniški postaji v pisalnem pultu, ki je bil prav za to narejen. Ključ od pulta »hrani kolodvorski žandar«, v resnici pa ključa nihče ne potrebuje, ker je pult vedno odprt. Odprti knjigo in beri:

»Medtem ko sem se peljal na tukajšnje postajo in ogledoval skozi okno vagona naravo, mi je odneslo klobuk. J. Jarmontkin.«

»Ne vem, kdo je napisal, ne kdo bil, — vem le, da sem no-rec, ker sem to prebral bil.«

»Oblastem predajam tožbo zoper sprevodnika Kučnika zaradi njegove surovosti glede moje žene. Moja žena ni povzročala nikakega šuma, ampak se je nasprotno trudila, da bi bilo vse tihno. In tudi kar se tiče žandarja Kljatvina, ki me je surovo pograbil za ramo. Vedno pa se bom spominjal dobrote Andreja Ivanoviča Iščejeva, kateremu je poznano moje obnašanje. Samolucev.«

»Pod svežim vtisom nezasičnega dogodka... (prečrtano). Med zadrževanjem na tej postaji sem bil najgloblje ogorčen zaradi sledečega... (prečrtano). Pred mojimi lastnimi očmi se je odigral naslednji nezasičeni dogodek, ki meče slabo luč na naše železniške razmere... (od tod naprej je prečrtano vse razen podpisa): Učenec VII. razreda gimnazije v Kursku, Aleksej Sudjev.«

»Med čakanjem na vlak sem si ogledoval fizionomijo postajenačelnika, ki me ni prav nič razveselila. S tem jo dajem v nadaljnjo obravnavo železniški direkciji. Neki neuklonljivi letoviščar.«

»Vem, kdo je to napisal. To je napisal M. D.«

»Zandarček se je včeraj peljal z natakarskim vajencem Kosko čez reko. Zelim vse najboljšo. Hihi. Glavo pokonci, zandar!«

»Med potovanjem skozi to postajo nisem kljub lakoti in pre-

udarku, da bi bilo treba nekaj pojedti, našel nobenih postnih jedi. Dajakon Duhov.«

»Zri, kar dobiš...«

»Kdor najde usnjeno cigaretno dozo, jo lahko mirne duše odda pri blagajni za Andreja Jegoriča.«

»Ker me podite iz čez čez da čez mero cukam, naj vam pojasnim, da ste vsi goljufi in tatovi. — Tako!

Telegrafist Kozmodemjavkin.«

»Oplemenitite se z dostojnostjo.«

»Katjenka, jaz vas noro ljubim!«

»Prosim, da ne pišete v pritožno knjigo neprimernih stvari. Za postajenačelnika Ivanov 7.«

Čprav že sedmi — si vseeno tepec.«

Poskusili so pregledati gorilo z rentgenom. Z nekaj fantazije se jim je le posrečilo Ahila toliko zamotiti, da so posneli uporabno rentgensko sliko. Pokazala je, da svinčnik tiči postrani v želodcu in da preti nevarnost predrtja mišičaste stene.

Cprav ni Ahil kazal niti najmanjših bolezenskih znakov, so se vseeno odločili za operacijo. Najprej je dobil močno uspavalno sredstvo, raztopljeno v oranžnem soku, kar pa ni imele na opico kaj dosti vpliva.

Nato so poskusili z zelo visokimi dozami morfijsa. Sedaj jim je šele uspelo orjaško žival zvezati in narkotizirati z etrom. Ze tretji dan po odlično uspeli operaciji je Ahil spet jedel vse od kraja in že pričel z običajnimi telovadnimi vajami. Štirinajst dni kasneje so šive brez težav odstranili.

Operacija je bila znanstvena senzacija, saj se je prvič posrečilo uspešno operirati gorilo. Posega pa ni izvedel živalozdravnik, ampak kirurgi baselske klinike.

Prerokovanja 19. in resnica 20. stl.

V katero stoletje spadata radio in televizija?

Človek je pričel sanjariti o gledanju za obzorje (televizija) in o poslušanju na daljavo (radio) prav verjetno že v antiki. Praktično izvedbo radijskega prenosa, tako slike kot glasu, je pa prvi predvidel v 19. stoletju francoski slikar — pisatelj Albert Robida (1848—1926).

Fantazija tega slikarja s slovansko zvenečim prilmkom je ustvarila na tisoče risb, slik in skic ter kopico knjig. Tako je leta 1880 presenetili svoje bralce tudi z nenavadnimi podobami »električne dobe«, ki je popolnoma podobna današnji resnični »elektronski dobi«.

Na Robidovih risbah so prikazani celo tako moderni izumi kakor so zabava in oglašanje po televiziji, radijska oddaja poročil in glasba s plošč.

Večkrat smo že videli po časopisih fotografije najnovejšega telefoniranja, zvezanega s televizijo, kar skoraj docela ustreza prizoru, ki si ga je zamislil Robida že leta 1880. Robidova risba prikazuje »telefonoskop«, aparat, ki bi ljudem omogočil, da bi videli med telefoniranjem drug drugega na zaslonu. Skica in fotografija, priobčeni skupaj, sta bili narejeni sedemdeset let nazaj.

Na neki drugi fantazijski sliki lahko vidimo »radijskega dopisnika«, kako oddaja opis nekega zunanega dogodka kar s kamelina hrbta. Ta dromedar je predhodnik današnjih avtomobilov — oddajnikov, ki jih imajo velike radijske agencije za svoje reporterje.

Tudi televizijsko zabavo je Robida popolnoma jasno orisal na svojih nenavadnih slikah. Njegova priljubljena tema je bil televizijski prenos iz opernega gledališča, kar bi si danes lahko ogledal tako v Evropi kot v Ameriki.

Takoj so se izpolnile Robidove nenavadne vizije.

Levo: Robidov »telefonoskop« (1883), nameščen v javnih govorilnicah, naj bi služil javnosti za telefonski pogovor s prenašanjem glasu in slik. — Desno: V Fort Monmouth, New Jersey, se pogovarjata dva pripadnika ameriške armade na dvojen način: z glasom in s silko.

ZANIMIVOSTI

KONEC DELA, KO POSIJE SONCE

Letošnje mrzlo, deževno poletje je vzpodbudilo direktorja Angleške banke k uvedbi novotarije. Kakor hitro pokuka izza oblakov sonce, smejo uslužbenci te zgodovinske bančne hiše vreči akte v kot in oditi v park na sprehod. Direktorji so prišli na to misel, ker so se uradniki vrnili s svojih dopustov k pisalnim mizam še bolj blede, prehlajeni in razočarani kakor so odšli.

CVETNI PRAH ZA RAZISKOVANJE PODZEMELJA

Avstrijski prirodoslovec Mayr skuša preiskovati poti podzemeljskih voda s cvetnim prahom. Če hoče n. pr. dognati zvezo med neko ponikalnico in izvirom, strese cvetni prah ali trose v gornji tok, kakor so dosedaj delali z raznimi fluorescenčnimi barvili. Nova metoda ima pred starimi več prednosti, med drugim lahko cvetni prah močno razredčimo, pa ga z mikroskopskimi preiskavami v vodi še vedno lahko ugotovimo.

ZA TRUMANA JE BILO LAŽE

»Za mojega prednika je bilo lažje«, je dejal predsednik Eisenhower nekemu reporterju, ko ga je le-ta vprašal po neki golf igri, konjicku prezidenta, kdo je zmagal. »Zakaj je bilo za Trumana lažje?« je hotel časnikar zvedeti. »Kot znano Truman igra klavir in tako ga še nihče ni vprašal, kdo je zmagal!«

»VESTNA« URADNICA

V nekem uradu v Jersey-Cityju (ZDA) je kontrola ugotovila, da uslužbenke Carolyn Reydi ni bilo enajst mesecev na delo, z izjemo dneva, ko izplačujejo plače. Tega niso opazili niti njeni predstojniki, še manj so si pa belili glave zaradi njene odsotnosti kolegi. V zagovor je dejala: »Saj vidite, da me niste rabili. Gotovo bi prišla v službo, če bi kdo zahteval.«

IZPOSOJENI KLOBUKI

V Londonu bodo v kratkem odprli izposojevalnico ženskih klobukov, ki bo imela na policah kakih 100 najnovejših klobukov. Izposojevalni rok bo trajal dva dni. Podjetje jamči, da so klobuki zadnja moda in da je vsak po vrnitvi steriliziran. Soprogi gledajo na novi projekt z mešanimi občutki.

POTOPLJENO BOGASTVO

Neka ribiška ladja s šestimi izkušenimi pomorščaki je pred kratkim odplula iz Liverpoola na Novo Zelandijo, kjer bo iskala zaklad, potopljen l. 1886. Tovor, ki ima med drugim zlato v vrednosti 6 milijard današnjih francoskih frankov, je vozila neka britanska ladja, ki je doživela brodolom pri Oaklandskem otočju. Ekspedicija je najmoderneje opremljena.

»DRUŽBENA« PRAVILA PRI GOVEDU

Biologi so dognali, da se krave držijo določenih »družbenih odnosov«, po katerih ostale živali najbolj spoštujejo in najbolj ljubijo tisto kravo, ki živi najdalj v hlevu. To se je izkazalo tudi takrat, ko so privedli na pašo dve novi kravi, ki sta bili od nje starejši in močnejši. Krava št. 1 je torej tista, ki je najdalj na kmetiji in ne ona, ki je močnejša in starejša.

„Titanik“ spet na morskem gladini

Dvignili ga bodo iz globine 4.500 m

Ni dolgo tega, ko je britanska admiralteta dala zapoved vsem komandantom ladij, ki so plule proti New Foundlandu, naj plovejo na določeni razdalji od reševalne ladje »Help«.

Dokaj čudno zapoved so kaj hitro »razvozljali«, ko so ugotovili, da se reševalna ladja nahaja točno na tistem mestu, kjer se je pred 42 leti potopila velika britanska potniška ladja »Titanik«.

To svojo najmodernejšo reševalno ladjo je britanska admiralteta odstopila nekemu angleškemu podjetju, ki namerna dvigniti »Titanik« z morske-

ga dna. Te težavne naloge pa se niso lotili le zaradi dragocenega tovara — holandskih diamantov, ki leže 4500 metrov pod morsk gladino, temveč tudi zato, ker bi radi razvozljali skrivnosti o zadnjih trenutkih, minutah in sekundah potapljanja joče se ladje.

Zamisel je res drzna, naravnost utopistična. Vendar strokovnjaki kljub temu menijo, da bi bilo to možno spriči današnje stopnje razvoja tehnike.

Vsekakor ne bodo ljudje tisti, ki se bodo spustili na morskodno, da bi reševali holandske diamante. To bodo roboti, ki

bodo nadomestili ljudi, zahvaljujoč velikim možnostim televizije. Inženirji bodo robotom »ukazali«, le-ti pa bodo s popolno natančnostjo opravili te ukaze, kajti oni ne poznajo strahu, niti vodnega pritiska. Tako daleč smo namreč že, da človek s pomočjo televizijske kamere »vidi« tudi v popolni temi, ki vlada 4500 metrov pod morsk gladino, in to v premeru 50 metrov.

Predvidevajo, da se bo kmalu uresničila ta velika zamisel. Če bo uresničena, bo to nov podvig v zgodovini razvoja tehnike.

SEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

81

Iz razmišljanja ga je predrnilo renčanje psa. Prav dobro ga je razumel. Pes je slutil volkove...

Bill je sedel v sneg, obrnjen s hrbtom proti vetru ter motril skrivnostne sence. Volkovi so postali vedno predrnejši. Ščasoma so postali zavedni: še nikoli niso videli človeka, ki bi se plazil... In ker se najbolj predrnemu ni zgodilo nič hudega, so postali ostali še bolj vsiljivi...

82

Predrznost volkov je napravila psa blaznega. Slutil je, da bo on prva žrtev.

Nastopil je trenutek, ko pes ni mogel več vzdržati. Majhna volkulja se je priplazila do njega in ga ugriznila v nogo. Pes je zarenčal in se obrnil... Volkulja se je za hip umaknila. Ko je pes videl, da so oči volkov uprte vanj, ga je obšel strah. Preskočil je gospodarja ter zbežal. In že mu je bilo dvanaest lačnih volkov za petami...

83

Čez dobre pol ure so se volkovi vrnili. Zopet so začeli obkroževati Billa in nenadoma se je pojavil med njimi velikan — bil je Sepavec. Vedel se je skrajno previdno.

Bill ni vedel, če je nasprotnik v resnici tako nedolžen, kot se kaže. »Prekance, vrag je!« si je mislil. »Ne poprime se s človekom, če ni k temu prisiljen. Nič čudnega, če vedno odnese zdravo kožo na svojih pohodih!« je ugotavljal.

84

Najmanjša članica, mala volkulja, ki je ugriznila psa, je postala zopet radovedna, hkrati pa je tudi izkazovala najmanj pokorščine svojemu vodniku. Prav gotovo je bila Sepavčeva družica. Nihče drug se ni upal približati Sepavcu kot ona. Pričela se je bližati Billu...

»Na to moram posebno paziti!« si je dejal Bill ter pogledal samico.

»Ta bo začela — in potem — bog pomagaj!« Billu je srce vedno hitreje utripalo.

Iz sodnih dvoran

Stroga kazna za tatvine in pobeg čez mejo

Pred senatom Okrožnega sodišča v Ljubljani se je zagovarjal pred dnevi 28-letni Alojz Kastelic, brezposelni čevljar iz Kamnika. Zaradi polzkusa pobeza čez mejo je bil enkrat že kaznovan.

Javni tožilec ga je tokrat obtožil zaradi številnih tatvin, s katerim je prizadejal nekaterim Kamničanom občutno gmotno škodo.

Obtoženi Kastelic je stanoval v Kamniku v isti hiši kot nekateri oškodovanci. Tako je lahko vedel za vsak njihov korak in tudi za razmere v hiši. Neugotovljenega dne letos je ponaredil ključ od stanovanja Franceta Korošca in ko je bil ta odsoten, mu je ukradel radio aparat, električni kuhalnik in nekaj perila, v vrednosti 53.200 dinarjev. V začetku avgusta je ponovno kradel v isti hiši. Vedel je, kam spravlja Franc Sušnik ključ od sobe. Ko je bil ta odsoten, je obtoženi ukradel iz sobe nekaj oblačil.

Zelo rad se je tudi vozil s kolesom. Tako je 22. maja letos ukradel kolo, ki je stalo pred trgovskim podjetjem »Vodnjak« v Kamniku. Kolo, last Cirila Avšiča, je bilo vredno 30.000 dinarjev. V začetku septembra je ponovno ukradel kolo v kurilnici železniške postaje v Ljubljani. Tudi to kolo je bilo vredno 30.000 dinarjev. Ko je bil na 3-dnevnem obisku v Kranju, je obtoženi Kastelic nagovoril svojo 17-letno prijateljico O. V., naj bi skupaj z njim pobegnila čez mejo. Ona je na to pristala, prišla pa nista delj kot do Tolmina, kjer sta bila aretirana. Kastelic ji

je še obljubil, da jo bo poročil, če pobegne z njim.

Po izjavah domačinov, si je obtoženi rad izposojal denar in ga nato zapravljaj, pred sodiščem pa je vsa dejanja skesano priznal in prosil za milo kazno. Sodišče je upoštevalo njegovo priznanje in vse olajševalne okoliščine ter ga obsodilo na 2 leti in pol strogega zapor.

Ni se poboljšal!

V našem listu smo že poročali o tatu, ki je v ljubljanski kolodvorski restavraciji ukradel spečemu človeku uro z roke in nato neopazno izginil. Te dni pa je bila na Okrajnem sodišču v Ljubljani sodna obravnava proti istemu Janezu Podgorščku, ki je bil že obsojen za tatvino ure.

Ko je bil obtoženi po pogojni obtožbi izpuščen, se ni takoj zaposlil. Nadaljeval je s starim

načinom življenja. Začel je popivati in se potepati po cestah. Ko je tako nekoga dne postopal okoli kolodvora v Ljubljani, ga je opazil Jože Gerlič in ga takoj prijavil oblastem zaradi tatvine denarja.

27. julija letos je prišel namreč obtoženi Janez Podgoršek s svojim tovarišem v gostilno »Pri Korošci« na Titovi cesti v Ljubljani. Sedla sta za mizo na vrtu, oba že nekoliko vinjena. Pri sosednji mizi pa je sedel Jože Gerlič tudi vinjen. Nekoliko kasneje je pri mizi zaspal. Ko so okoli 10. ure gostje odšli je Podgoršek izkoristil prilžnost, stopil k spečemu Gerliču in mu spretno vzel iz žepa 20.000 dinarjev ter nato izginil.

Na razpravi in pri preiskavi je obtoženi odločno zanikal tatvino. Ker pa pri končnem zagovoru nikakor ni mogel dokazati svojo nedolžnost, ga je sodišče obsodilo za tatvino ure in za omenjeno žepno tatvino na 11 mesecev zapor, kjer bo lahko premišljeval o tem, ali se bo v bodoče poboljšal ali ne.

Izpiti v Železarni na Jesenicah

V jeseniški železarni je stalno zaposlenih nad sto Crnogorcev, ki so na praktičnem delu v nekaterih metalurških obratih in polagajo po zaključnem tečaju ter predpisani delovni dobi izpite za kvalificiranega delavca. V minulem tednu je pristopila pred izpitno komisijo LOMO Jesenice nova skupina kandidatov — Crnogorcev, pred katero je opravilo izpit za kvalificiranega delavca že sto Crnogorcev, zaposlenih v Železarni Jesenice. Tudi tokratna skupina je pokazala lepe uspehe. Izpit je opravilo vseh 12 kandidatov. Ti bodo kot kvalificirani delavci metalurške stroke po vrnitvi v Črno goro velikega pomena za novo železarno v Nikšiču, saj si bodo poleg teoretičnega znanja pridobili v jeseniški železarni

tudi potrebno delovno prakso. Razen Crnogorcev je pred izpitno komisijo LOMO Jesenice polagalo izpite za kvalificiranega delavca tudi 135 domačinov, torej skupno 235 kandidatov, medtem ko je pred izpitno komisijo OLO Radovljica opravilo izpit za kvalificiranega delavca že 90 kandidatov. Pred izpitno komisijo OLO Kranj pa

je opravilo izpit za visoko kvalificiranega delavca že 178 kvalificiranih delavcev Železarne Jesenice in drugih podjetij radovljiškega okraja tako, da je položilo izpite po Pravilniku o opravljanju strokovnih izpiztov za kvalificiranega in visoko kvalificiranega delavca v radovljiškem okraju že nad 500 kandidatov.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte ob 5.35, 7., 7., 15., 17., 18., 19.30 in 22. uri

Nedelja, 10. oktobra: Pregled tiska. 8.15 Domače pesni za prijetno nedeljsko dopoldne. 9.00 Otroška predstava — Niko Kurat: Ostržek I. del. 10.30 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.30 Zeleli ste — poslušajte! 15.30 Po naša lepi deklet. Brda v trgatvi. 20.15 Večerni spored opernih melodij. 21.00 Kulturna kronika. 22.15 UKW program: V plesnem ritmu.

Ponedeljek, 11. oktobra: 6.45 Domače napeve izvajajo Stirje flosarji. 11.15 Solska ura za nižjo stopnjo. 12.00 Kmetijski nasveti. 13.00 Nove knjige. 13.10 Za vsakogar nekaj. 15.30 Solska ura za višjo stopnjo — Dr. Egon Tomc: Obiščimo daljno Kitajsko. 16.10 Utrinki iz literature — Somerset Maugham: Videz in resničnost — I. 18.15 Igrajo veliki zabavni orkestri. 18.30 Zdravstveni nasveti. 20.00 Zunanje-politični feljton. 20.15 Simfonični koncert Radia Ljubljana.

Torek, 12. oktobra: 6.35 Vesele narodne pesmi. 7.10 F. Mendelsohn: Ruy Blas — uvertura. B. Smetana: Vltava — Simfonična pesnitev. 7.20 Za gospodinje. 11.15 Cicibanom — dober dan! (Zanke in uganke). 12.00 Kmetijski nasveti. 12.10 20 minut z Veselim godci. 13.00 Zanimivost iz znanosti. 13.15 Za vsakogar nekaj. 15.45 Stare slovenske vojaške pesmi poje »Plainski okteti«. 16.10 Utrinki iz literature — Somerset Maugham: Videz in resničnost II. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Kulturni pregled. 20.00 Tedenski notranje-politični pregled. 20.15 Filmske melodije. Igra tamburaški orkester.

Četrtek, 14. oktobra: 6.30 Tržno poročilo. 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo. 11.15 Solska ura za višjo stopnjo. 11.45 V pesmi in plesu po Koroški in Belokranjski. 13.15 Za vsakogar nekaj. 14.00 Gledališče in filmi. 14.10 Opoldanski koncert. 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo. 16.10 Utrinki iz literature: Iz domače in svetovne poezije. 16.30 Zeleli ste — poslušajte! 18.00 Ljudje med seboj. 18.30 Mednarodna radijska univerza. 20.00 Anton Foa: Gorenjski slavček, opera v 3 dejanjih.

Petek, 15. oktobra: 7.30 Za gospodinje. 11.15 Cicibanom — dober dan! 13.00 Na straži. 14.00 Za pionirje. 15.45 Baletna glasba iz opere Faust in Carmen. 16.10 Utrinki iz literature — M. J. Lermontov: Fatalist. 18.00 Družinski pogovori. 18.45 15 minut z Avgustom Stankom. 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled. 21.30 Glasba iz revijskih filmov.

Sobota, 16. oktobra: 7.30 Za gospodinje. 11.15. Pisan drobilo za pionirje. 13.00 Okno v svet. 16.10 Zeleli ste — poslušajte! 18.15 Pesmi za naše mlače. 18.45 Igra tamburaški orkester.

Na izlet za drag denar

Podjetje LIP iz Skofje Loke si je sredi avgusta privoščilo dvodnevni izlet na otok Rab, ki se ga je udeležilo 28 članov kolektiva, ki sicer šteje 120 ljudi. Nič ne bi bilo napačnega na tem izletu, če ne bi naenkrat ugotovili, da nihče ne ve, kdo je izlet plačal in da je bil storjen finančni prekršek. Stroški dvodnevnega bivanja na morju so namreč znašali 84.260 dinarjev. Sindikalna podružnica tega izleta ni plačala, ker nima denarja in za višino zneska za

izlet baje niti ni vedela.

Lesno industrijsko podjetje Skofja Loka je prodalo podjetju »Odpad« Kranj 2600 kg strojne litine in so za ta material preleteli v gotovini 57.120 din. Ta denar ni bil nikjer vknjižen in ga je podjetje porabilo za izlet na Rab. Menda je hotelo podjetje na ta način ostvariti nekak »črni fond« v podjetju ter s tem denarjem plačevati »nepredvidene« stroške, namesto, da bi take in podobne izlete plačali iz plačilnega sklada. Se bolj zanimivo pri vsem tem pa je, da računovodstvo o tej prodaji strojne litine ni ničesar vedelo. Prav tako sta odgovorna člana podjetja, komercialist in računovodja dejala, da o prodaji ničesar ne vesta.

Direktor podjetja pa je izjavil popolnoma drugače. Najbolj ga je začudilo to, da funkcionarji nočejo naenkrat niče-

sar vedeti o izletu, ko pa je bila prodaja strojne litine opravljena z vednostjo upravnega odbora in v sporazumu s sindikalno podružnico. Nihče ni vedel, kje so za izlet dobili razliko 7140 din, direktor podjetja pa je navedel, da so ta znesek dobili z nadurnimi vožnjami svojih voznikov, ki so delali preko delavnika.

Kakorkoli so denar dobili, je bil storjen finančni prekršek, ker je strojno litino prodala uprava podjetja, knjigovodstvo pa prodaje ni zabeležilo. Na tak način ustreči željam kolektiva nikakor ni pravilno ter bo treba take pojave pri nas odpraviti.

Oglašujte v »Glasu Gorenjske«

Kino

Kino »Storžič«, Kranj: 8. do 10. okt. amer. barvni film »V vrtnicu«; tednik. Predstave v petek ob 15. in 19. uri, v soboto ob 15. in 19. uri, v nedeljo ob 15. uri. 10. oktobra amer. film »Borec«; tednik. Predstave ob 19. in 21. uri. Matineja 10. okt. ob 10. uri »Borec«. 11. in 12. oktobra ameriški film »Borec«; tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

Kino »Svoboda«, Strazišče: 9. in 10. okt. amer. barvni film »V vrtnicu«, brez tednika. — Predstave ob delavnikih ob 18. uri, v nedeljo ob 14. in 18. uri. Matineja 10. okt. ob 9. uri »Borec«. 11. oktobra amer. barvni film »Rdeče nebo nad Montano«. Predstavi ob 18. in 20. uri, prodaja vstopnic od 17. ure dalje. 12. okt. zaprto. 13. oktobra amer. film »Borec«. Predstavi ob 18. in 20. uri; prodaja vstopnic od 17. ure dalje. 14. in 15. oktobra zaprto.

Kino »Krvave«, Cerklje: 9. in 10. okt. angl. barvni film »Carobna temnica«. 13. in 14. okt. ameriški film »Cesta tatov«. — Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 19. uri. V sredo in četrtek ob 20. uri.

Kino »Radio«, Jesenice: 10. do 13. okt. angl. film »Veseli Norman«. 14. do 16. okt. ameriški barvni film »Lidija Bailey«. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. Vsako nedeljo dopoldne ob 10. uri matineja. — Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Play«, Jesenice: od 6. do 9. okt. amer. film »Stirinajst ur«. 10. do 13. okt. amer. barvni film »Lidija Bailey«. 14. do 16.

Lahkoatletsko tekmovanje v Kranju

Mestni komite LMS - Kranj, organizira v soboto, dne 10. 10. 1954 v počastitev 35. obletnice SKOJ lahkoatletsko mladinsko prvenstvo Kranja. Tekmovanja se bodo udeležile ekipe kranjskih srednjih šol in ekipe študentov. Ker se moštva pripravljajo za tekmovanje, in ker je lahka atletika v kranjskih srednjih šolah na precejšnji višini, bo tekmovanje vsekakor zanimivo in vredno ogleda! Vabljeni!

Objava št. 18

Vsa društva obveščamo o naslednjem:
1. Posvetovanje vseh članikov in podčastnikov bo v nedeljo, dne 10. oktobra 1954 ob 8. uri zjutraj, Zbor na Gaštelju v Strazišču. Udeležba za vse članike in podčastnike strogo obvezna, vsi ostali operativni funkcionarji vljudno vabljeni. Udeležba v paradnih uniformah.
2. Te dni smo vsem društvom razposlali obrazec izrednega poročila o stanju članstva. Prosimo vsa društva, da nam pravilno izpolnjeno poročilo dostavijo najkasneje do 20. oktobra t. l.
3. Revizije so ugotovile, da imajo nekatera društva, ki izvršujejo razne gradnje, skrajno malomarno evidenco nad uporabo gradbenega materiala. Strogo opozarjamo vsa društva, da bo gospodarski odsek Zveze izvršil revizijo porabe vseh kreditov in bo v slučaju eventualnih primanjkljajev postavljeno vprašanje osebne odgovornosti društvenih funkcionarjev.

Na pomoč!
Sekretar: Predsednik: Rotar Metod Tyrđy Makso
Okr. poveljniki: Siling Joško
Spremembe v upravnem odboru: Po sklepu V. redne seje upravnega odbora Okrajne gasilske zveze Kranj, so bile v upravnem odboru zveze izvršene sledeče spremembe:
Tov. Štefe Janko predsednik kulturno-prosvetnega odbora Zveze je bil imenovan za adjunta okrajnega gasilskega štaba.
Tov. Anton Rozman je bil razrešen na lastno željo te dolžno-

sti in imenovan za člana okrajnega gasilskega štaba. Se naprej pa ostane član upravnega odbora.
Tov. Miha Papov, član kulturno-prosvetnega odbora zveze je bil kooptiran v upravni odbor za predsednika kulturno-prosvetnega odbora zveze.
Tov. Dorca Kralj je bila razrešena dolžnosti predsednika sanitetnega odbora zveze. Imenovana ostane še nadalje član upravnega odbora Zveze in sanitetnega odbora.
V upravni odbor je bil izvoljen tov. dr. Ivan Bajželj, član sanitetnega odbora zveze in imenovan za predsednika sanitetnega odbora.

IZREDNO OPOZORILO
Pri zadnjih požarih se je ponovno ugotovilo, da društva niso imela zadostne zaloge goriva. Poslednjič opozarjamo vsa društva in osebno zato zadožujemo vse poveljnike, da pregledajo stanje goriva in skrbijo, da imajo vsa društva redno predpisano zalogo. Poudarjamo, da se pomanjkanje goriva pri požarih kot posledica nezadostnih zalog, smatra za skrajno neogovornost do družbe kot celote in se bo temu primerno tudi postopalo. Brigadni in sektorski poveljniki naj takoj pregledajo vse obstoječe zaloge goriva.
Prijavite se v tečaj Rdečega križa
V prihodnjih mesecih organizira RK po vseh večjih centrih našega okraja tečaje za zdravstveno prosveto ženske mladine. Z ozirom na program teh tečajev in na brezplačnost pouka, vabimo vsa društva, da kar največ svojih članic pošljejo v te tečaje. Obiskovanje tečajev se gasilkam šteje za aktivno gasilsko dejavnost. Društva naj v svojih poročilih izkažejo udeležbo članic in mladink na teh tečajih, in to poimen-

ZELEZARNA JESENICE, OBVEŠČA JAVNOST, DA SO URADNE URE ZA ZUNANJE STRANKE V PERSONALNEM ODDELKU (SPREJEM DELOVNE SILE, IZDAJA RAZNIH POTRDIL IN PODOBNO) SAMO VSAKO SREDO IN ČETRTEK OD 10.—12. URE IN NE VSAK DAN KOT DOSEDAJ

GORENJSKI GASILEC

sko. Kraj in čas tečajev bodo v vseh centrih, kjer bodo tečajji objavila upraviteljstva šol in organizacija RK.

Iščemo NOVINARJE

za notranje-polit. in gospodarsko rubriko
Prednost imajo tisti tovariši oziroma tovarišice, ki so se že bavili z novinarstvom ali dopisništvom, vendar sprejememo tudi začetnike, zaželena pa je ustrezna šolska izobrazba.
Plača po tarif. pravilniku. Pismene ponudbe poslati na uredništvo »GLASU GORENJSKE«.

objave • oglasi

GLEDALISCE

Prašernovo gledališče Kranj
Nedelja, 10. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje — Hans Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.
Torek, 12. oktobra ob 16. uri: zaključena predstava za tovarno »Iskra« Kranj — H. Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.
Četrtek, 14. oktobra ob 20. uri: Premiera. Red premierski in izven. Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean. Komedija v treh dejanjih.
Sobota, 16. oktobra ob 20. uri: gostovanje v Skofji Loki — H. Tiemeyer — Mladost pred sodiščem.
Nedelja, 17. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje — Sidney Howard — Pokojni Christopher Bean. Komedija v treh dejanjih.

Mestno gledališče Jesenice
Sobota, 9. okt. ob 19.30 uri: Shakespeare — Othello.
Nedelja, 10. okt. ob 14. uri: Shakespeare — Othello. Režija in scena Bojan Čebulj. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10. do 12. ure in dve uri pred predstavo.

Mestno gledališče na Jesenicah razpisuje za sezono 1954-55 gledališki abonma, red premierski in red II. za osem gledaliških del.
Običajne cene vstopnicam so znižane za 10% in stane en sedež I. prostora din 360, II. prostor 288 in III. prostor 216 din.
Prijava sprejema uprava gledališča vsak dan od 8. do 12. ure in od 17. do 18. ure do vključno 20. novembra.

MALI OGLASI

Kupim radio aparat do 24.000 dinarjev. Naslov in upravi lista.
Star, prvovrsten eternit škrlinjevec proda Dolenc - Kranj, Prašernova 9.
4 nova dvokrilna okna, enojna z dvojno zasteklitvijo, svetlobe 120 x 120, prodam. Kranj, Savski breg 3.
Potrebujem pomoč v gospodinjstvu dopoldan. Naslov v upravi.
Iščem popoldansko zaposlitev kjerkoli; vajena v trgovskem ali gostinskem poklicu. — Ponudbe poslati na upravo lista.
Zadružna mlekarica Kranj kupuje dobro ohranjene hladilne omare. — Ponudbe pošiljati na naslov: Zadružna mlekarica — Kranj.
Prodajam novo zakonsko spalnico za 52.000 din. Anka Fern, Smarjanska gora 1.
Zamenjam krompir za drva. Naslov v upravi lista.

OBJAVA

Delavsko prosv. društvo »Svoboda« Kranj bo pričelo v okviru izobraževalne akcije z rednimi otroškimi kino predstavami v soboto, 9. okt. ob 15. uri v zgornji dvorani Sindikalnega doma.
Pri prvem predvajanju bodo naši otroci gledali nekaj veselelih risank, dva kulturna filma in en obzornik. Med omenjenimi filmi je eden v barvah.
S takimi kino predstavami želimo naše društvo zadovoljiti ne le naših otrok, ampak tudi njihove starše in živijo svoje življenje.
Otroške kino predstave bodo sicer vsak petek in soboto dopoldne ter v nedeljo dopoldne. Le ta teden bo izjemoma prva predstava v soboto ob 15. uri, druga pa ob 17. uri. Točni naslovi filmov bodo objavljeni v naprednih letopisih.

OPZORILO

V sredo, dne 6. oktobra, bila odnešena 15. litrska kanta, glava za mleko št. 9/56 s pragozelnimi vrati v Gorenjah št. Osebo, ki jo je odnesla, pozivamo, da jo vrne.

JAVNA ZAHVALA

Kolektiv oskrbovancev Okrajnega Doma onemoglih Predvdvor, se iskreno zahvaljuje za donacijo kolektivno tovarno »Svoboda« iz Kranja, za darila, ki so jim prejel ob priliki Običajnega praznika, istočasno se zahvaljuje tudi oskrbovancev »Instituta« — Golinj - Predvdvor, za praznična darila.
Uprava in oskrbovanci Doma onemoglih - Predvdvor